

Závěrečná práce

Projektová výuka v anglickém jazyce na 1. stupni základní školy

Studijní program:

DVPP Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Studijní obor:

Rozšiřující studium učitelství pro 1. st. ZŠ

Autor práce:

Mgr. Petra Kalousová

Vedoucí práce:

PhDr. Iva Koutská, Ph.D.

Katedra anglického jazyka

Liberec 2023

Zadání závěrečné práce

Projektová výuka v anglickém jazyce na 1. stupni základní školy

<i>Jméno a příjmení:</i>	Mgr. Petra Kalousová
<i>Osobní číslo:</i>	P21C00011
<i>Studijní program:</i>	DVPP Další vzdělávání pedagogických pracovníků
<i>Studijní obor:</i>	Rozšiřující studium učitelství pro 1. st. ZŠ
<i>Zadávací katedra:</i>	Katedra anglického jazyka
<i>Akademický rok:</i>	2021/2022

Zásady pro vypracování:

Závěrečná práce bude věnována projektové výuce na 1. stupni ZŠ.

Cílem závěrečné práce je zjistit efektivitu projektové výuky z hlediska rozvoje jazykových znalostí a dovedností a rozvoje měkkých dovedností jako je spolupráce a komunikace či týmové řešení problémů.

V teoretické části bude definováno projektové vyučování a možnosti jeho využití ve výuce anglického jazyka se zaměřením na mladší a střední školní věk. Budou popsány pozitivní a negativní stránky projektového vyučování a bude doložen vývoj tohoto přístupu k vyučování.

Na vzorku jedné malotřídní školy bude proveden empirický výzkum. Empirický výzkum bude zahájen diagnostikou skupiny, na základě jehož výsledků budou připraveny plány hodin.

Realizace projektového vyučování bude probíhat v měsíci říjnu, v listopadu bude probíhat běžná výuka anglického jazyka. Na závěr dojde k porovnání výuky.

Ke shrnutí výsledků obou přístupů k výuce dojde prostřednictvím pozorování, hodnocení žáků a shrnutí dotazníkového šetření mezi žáky.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

Jazyk práce:

tištěná/elektronická

Čeština

Seznam odborné literatury:

COUFALOVÁ, Jana. Projektové vyučování pro 1. stupeň základní školy. Praha: Fortuna, 2006.

ISBN 80-7168-958-0

KAŠOVÁ, Jitka. Škola trochu jinak. Kroměříž: IUVENTA, 1995

LOKŠOVÁ, Irena a LOKŠA, Jan. Tvořivé vyučování. Praha: Grada, 2003. ISBN 80-247-0374-2

MAŇÁK, Josef a ŠVEC, Vlastimil. Výukové metody. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5

Vedoucí práce:

PhDr. Iva Koutská, Ph.D.

Katedra anglického jazyka

Datum zadání práce:

30. června 2022

Předpokládaný termín odevzdání: 14. července 2023

L.S.

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

Mgr. Zénó Vernyik, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 30. června 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že svou závěrečnou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé závěrečné práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou závěrečnou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé závěrečné práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li závěrečné práce nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má závěrečná práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Poděkování

Za neocenitelnou a nezištnou pomoc, cenné rady, připomínky a také trpělivost při vypracování této práce děkuji PhDr. Ivě Koutské, Ph.D.. Dále chci poděkovat celé své rodině za psychickou a morální podporu, bez níž bych danou práci nezvládla.

.....

Mgr. Petra Kalousová

Abstrakt

KALOUSOVÁ, Petra. *Projektová výuka v anglickém jazyce na 1. stupni základní školy*. Liberec: Fakulta přírodně-humanistická a pedagogická, Technická univerzita v Liberci, 2023. Cílem závěrečné práce je zjistit efektivitu projektové výuky v rámci anglického jazyka na 1. stupni základní školy z hlediska rozvoje jazykových znalostí a dovedností a rozvoje měkkých dovedností jako je spolupráce a komunikace či týmové řešení problémů, a to ve specifickém malotřídním prostředí .

V teoretické části práce je definováno projektové vyučování a možnosti jeho využití ve výuce anglického jazyka se zaměřením na mladší a střední školní věk. Jsou popsány pozitivní a negativní stránky projektového vyučování obecně i ve výuce anglického jazyka na 1. stupni a je doložen historický vývoj tohoto přístupu k vyučování, až po jeho současné využívání v hodinách anglického jazyka.

Na vzorku jedné malotřídní školy bude proveden empirický výzkum, který je popsán v praktické části. Empirický výzkum byl zahájen diagnostikou skupiny, na základě, jehož výsledků byly připraveny plány hodin anglického jazyka na 1. stupni ZŠ s využitím projektové výuky, které jsou taktéž součástí praktické části závěrečné práce. Pro vlastní realizaci výzkumu byla fokusní skupina vystavena projektovému vyučování anglického jazyka, v měsíci říjnu 2022, v listopadu 2022 pak pro možnost následného srovnání probíhala běžná výuka anglického jazyka.

Ke shrnutí výsledků obou přístupů k výuce anglického jazyka na 1. stupni ZŠ, tj. Projektové a běžné výuky, došlo prostřednictvím pozorování, hodnocení žáků a shrnutí dotazníkového šetření mezi žáky. Výsledkem práce je zjistit prospěch výuky pro žáky s využitím spolupráce mezi nimi a osvojení si vědomostí a dovedností daného tématu.

Klíčová slova

Výuka na 1. stupni základní školy, výukové metody, projekt, projektová výuka

Abstrats

KALOUSOVÁ, Petra. *Project-based learning in English language classes at primary school*. Liberec: The Faculty of Science, Humanities and Education, Technical University of Liberec, 2023.

The aim of the thesis is to determine the effectiveness of project teaching of English language in primary school in terms of development of language knowledge and skills and the development of soft skills such as cooperation and communication or problem solving in teams in small class environment.

Project teaching and possibilities of its use in the teaching of the English language are defined in the theoretical part, with a focus on junior and middle school age. Positive and negative aspects of project-based teaching in primary school English classes and in general are described and historical development and current usage of this teaching approach is documented.

The empirical research was conducted on a sample of one small-class school which is described in the practical part of this thesis. Firstly, group diagnostics were taken. Secondly, lesson plans for primary school English classes based on its results were prepared with usage of the project-based teaching, which are also included in the practical part of this thesis. After my research the project-based teaching plan was introduced in English class for the focus group in October 2022. For comparison the standard teaching method was used in November 2022.

The results of both approaches to teaching English language in primary school, project-based and standard, were determined by observation, pupils' evaluation and questionnaire survey among pupils. The result of this thesis is to determine the advantages of project-based teaching focusing on learning specific topic using cooperation.

Keywords

Teaching at the 1st grade of elementary school, teaching methods, project, project teaching

Obsah

Seznam obrázků.....	9
Seznam tabulek.....	10
Seznam grafů.....	11
Použité zkratky.....	12
Úvod.....	13
Teoretická část.....	15
1. Výuka na 1. stupni základní školy.....	15
1.1 Výukové metody vhodné pro malotřídní školy.....	15
1.1.1 Definice výukových metod při výuce anglického jazyka.....	16
1.2 Projekt a projektová výuka.....	18
1.2.1 Projekt při výuce anglického jazyka.....	18
1.2.2 Projektová výuka ve výuce anglického jazyka.....	20
2. Vývoj projektové výuky.....	23
2.1 Počátky projektové výuky.....	23
2.2 Současná projektová výuka.....	23
3. Pozitivní a negativní stránky projektové výuky při výuce anglického jazyka.....	25
3.1 Pozitivní stránky.....	25
3.2 Negativní stránky.....	27
3.3 Příprava a plánování projektu.....	29
3.4 Hodnocení projektu.....	31
3.5 Individuální projekt v malotřídní škole v hodinách AJ.....	31
3.6 Projekt a Projektová výuka ve výuce cizího jazyka.....	32
Praktická část.....	34
4. Popis výzkumu.....	34
4.1 Východiska práce.....	34
5. Cíl výzkumu.....	34
6. Metoda výzkumu.....	34
7. Charakteristika výzkumného vzorku a průběh výzkumu.....	35
8. Průběh výzkumu, vlastní projektová výuka.....	36
8.1 Prezentace výstupu projektu.....	44
9. Vyhodnocení dotazníkového šetření běžné výuky.....	45
10. Sebehodnocení žáků běžné výuky.....	51
11. Vyhodnocení dotazníkového šetření projektové výuky.....	52
12. Sebehodnocení projektové výuky.....	58
13. Diskuze a doporučení pro pedagogickou praxi.....	59
Závěr.....	62
Zdroje.....	63

Seznam obrázků

Obrázek 1: Coufalová, 2006

Obrázek 2 – 4: práce žáků na myšlenkové mapě

Obrázek 5 – 7: pomůcky na procvičení oblečení v hodinách AJ

Obrázek 8 – 10: oblíbené oblečení žáků

Obrázek 11: pracovní list na vyjmenovaná slova

Obrázek 12 – text písně

Obrázek 13 - 17: práce první skupiny žáků na katalogu

Obrázek 18 - 22: práce druhé skupiny žáků na katalogu

Obrázek 23: přesmyčky na procvičení oblečení a ročních období

Obrázek 24: pracovní list na procvičení dnů v týdnu s oblečením

Obrázek 25: převody jednotek

Obrázek 26: práce v textu

Obrázek 27 – 29: práce s grafem

Obrázek 30 – 31: práce žáků na PC na pozvánce

Obrázek 32: pozvánka 1. skupiny

Obrázek 33: pozvánka 2. skupiny

Obrázek 34 - 39: módní přehlídka

Seznam tabulek

Tabulka 1: rozdělení žáků do skupin

Tabulka 2: míry žáků

Tabulka 3: přehled osvojených vědomostí a dovedností při projektové výuce

Seznam grafů

Graf 1: Běžná výuka mě bavila

Graf 2: Při běžné výuce jsem měl/a možnost (možnost zaškrtnout více možností)

Graf 3: Při běžné výuce si osvojil/a jazykové dovednosti (možnost zaškrtnout více možností)

Graf 4: Slovní zásobu jsem si osvojil/a

Graf 5: Gramatiku jsem si osvojil/a

Graf 6: Chtěli byste jinou formu výuky

Graf 7: Projektová výuka mě bavila

Graf 8: Při projektové výuce jsem měl/a možnost (možnost zaškrtnout více možností)

Graf 9: Při projektové výuce si osvojil/a jazykové dovednosti (možnost zaškrtnout více možností)

Graf 10: Slovní zásobu jsem si osvojil/a

Graf 11: Gramatiku jsem si osvojil/a

Graf 12: Chtěli byste další podobnou výuku

Použité zkratky

AJ – anglický jazyk

PC - počítač

roč. - ročník

RVP – Rámcový vzdělávací program

RVP ZV - Rámcový vzdělávací program pro základní školy

ŠVP – Školní vzdělávací programu

ZŠ – základní škola

Úvod

Důvodem, proč jsem si téma závěrečné práce *Projektová výuka v anglickém jazyce na 1. stupni základní školy* vybrala, je mé působení na malotřídní škole. V loňském školním roce jsem působila na malotřídní škole, ale z důvodu vzdálenosti od místa bydliště jsem přijala nabídku působit na jiné škole. Mám zkušenosti s velkými základními školami, ale mně imponují malotřídní školy, které mají svá specifika. Na této základní škole působím na pozici třídní učitelky.

Tato tematika mě velice zaujala, proto jsem se rozhodla, si ji vyzkoušet a proniknout do hloubky dané výuky. I na této malotřídní škole je zakomponovaná projektová výuka již ve Školním vzdělávacím programu, ale jedná se pouze o jednodenní neboli krátkodobé projekty. Já jsem se rozhodla jít cestou déletrvajícího projektu. Podle mého názoru se jedná o inovativní výukovou metodu, která není zcela běžná na všech základních školách.

Spekulací na tuto výuku je mnoho z řad pedagogů, rodičů i žáků samotných, proto se je budu snažit v této závěrečné práci potvrdit nebo vyloučit.

Po konzultaci s ředitelkou základní školy, kterou jsem o výuce informovala, mi dala souhlas. Souhlas jsem potřebovala, protože se jedná o projektovou výuku, která bude probíhat jeden měsíc, přesněji řečeno čtyři týdny.

Závěrečná práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části se pokusím objasnit termíny a pojmy související s danou problematikou. Teoretická část je rozdělena tři hlavní kapitoly, přičemž každá obsahuje dílčí podkapitoly.

První kapitola se zabývá výukou na 1. stupni základní školy. Podkapitoly vymezují pojmy výukové metody pro malotřídní školy, definici výukových metod při výuce anglického jazyka, popisují rozdíl v projektu a projektové výuce. Dále zde bude věnována pozornost na projekt ve výuce anglického jazyka a projektovou výuku v hodinách AJ.

V druhé kapitole se snažím přiblížit vývoj projektové výuky. Jedna podkapitola se zabývá počátky projektové výuky a druhá podkapitola je věnována současné projektové výuce.

Třetí a poslední kapitola v teoretické části popisuje pozitivní a negativní stránky této výuky. Podkapitoly dále obsahují přípravu a plánování projektu, hodnocení projektu, dále individuální projekt v malotřídní škole a také projekt a projektovou výuku ve výuce cizího jazyka.

V praktické části se zabývám rozdělením žáků na dvě rovnocenné skupiny. Další kapitola je věnována popisu realizace vlastního projektu, který probíhal na malotřídni škole ve 3. - 5. ročníku po čtyři týdny, který následoval po běžné výuce. Bude popsán výzkum v podobě strukturovaného dotazníku vlastní konstrukce na běžnou výuku a dotazníku na projektovou výuku včetně sebehodnocením žáků. Snažím se zjistit od žáků z proběhlé projektové výuky jejich názory na danou výuku. Co je možné si během výuky osvojit v podobě vědomostí a dovedností na rozdíl od běžné výuky. Zajímalo mě jestli bude výuka k prospěchu nebo nepospěchu žáků.

V závěru práce bude uvedena diskuze výsledků, shrnutí, včetně uvedených zdrojů, ze kterých jsem čerpala. V přílohách budou uvedeny obrázky z projektové výuky, tabulky, grafy a oba dotazníky.

Teoretická část

1. Výuka na 1. stupni základní školy

V České republice je školským zákonem 561/2004 Sb. povinné základní vzdělávání. Dané vzdělávání podléhá Rámcovému vzdělávacímu programu neboli RVP. Školní vzdělávací program neboli ŠVP vychází z RVP. Výuka na základní škole probíhá na prvním stupni v ročnících 1. – 5. a na druhém stupni v ročnících 6. – 9.. Oba stupně základní školy řeší RVP ZV neboli Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.

Na území České republiky se nachází spousta běžných základních škol, ale i alternativní školy, ale specifickou formou jsou malotřídní školy. Malotřídní školy nejsou jen základní školy pro 1. stupeň základní školy. Některé školy mají výuku do 5. ročníku, ale můžeme se setkat se školou, kde výuka probíhá pouze do 4. ročníku. Jedná se o školy s menším počtem žáků, kde výuka probíhá ve spoji podle počtu žáků v daných ročnících a podle rozhodnutí ředitele školy. Toto vzdělávání je možné i na 2. stupni. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy před časem iniciovalo debatu o úpravách školské matice systému PES, kdy by již v rámci 5. stupně byla možná docházka mj. do tzv. malotřídních škol. V současné době je možné, aby se v těchto školách prezenční výuky účastnili žáci z vyšších ročníků, kteří jsou zařazeni do třídy společně se žáky 1. nebo 2. ročníku.* (MŠMT).

Výuka na malotřídních školách má svá specifika, kterým je věnována tato práce, jelikož právě malotřídní prostředí tvoří výzkumný vzorek provedeného výzkumu projektové výuky v hodinách anglického jazyka na 1. stupni ZŠ z hlediska rozvoje jazykových znalostí a dovedností a rozvoje měkkých dovedností jako je spolupráce a komunikace či týmové řešení problémů.

1.1 Výukové metody vhodné pro malotřídní školy

„Hlavním znakem malotřídních škol je to, že se v nich provádí vyučování s věkově smíšenými skupinami žáků. Jeden učitel vyučuje současně žáky dvou nebo více ročníků, což samozřejmě vyžaduje aplikace specifických forem učení a vyučování“. (Průcha, 2012, s. 69).

1.1.1 Definice výukových metod při výuce anglického jazyka

Podle Maňáka dynamickým prvkem ve výuce je výuková metoda, který se svým obsahem a organizačními formami přizpůsobuje novým cílům a okolnostem. Ve výchovně-vzdělávacím procesu nejsou jediným činitelem, nemohou nahradit obsah, ale navazují na celkovou koncepci (Maňák, Švec, 2003, s. 9).

Maňák a Švec ve své publikaci rozděluje výukové metody na tři skupiny a dále na dílčí podskupiny.

1. Klasické výukové metody

A) Metody slovní

- a) Výprávění*
- b) Vysvětlování*
- c) Přednáška*
- d) Práce s textem*
- e) Rozhovor*

B) Metody názorně-demostrační

- a) Předvádění a pozorování*
- b) Práce s obrazem*
- c) Instrukce*

C) Metody dovednostně-praktické

- a) Vytváření dovedností*
- b) Napodobování*
- c) Manipulování, laborování, experimentování*
- d) Produkční metody*

2. Aktivizující výukové metody

- A) Metody diskusní*
- B) Metody heuristické, řešení problémů*
- C) Metody situační*
- D) Metody inscenační*
- E) Didaktické hry*

3. Komplexní výukové metody

- A) Frontální výuka*
- B) Skupinová a kooperativní výuka*
- C) Partnerská výuka*
- D) Individuální a individualizovaná výuka, samostatná práce žáků*
- E) Kritické myšlení*
- D) Brainstorming*
- E) Projektová výuka*
- F) Výuka dramatem*
- G) Otevřené učení*
- H) Učení v životních situacích*
- I) Televizní výuka*
- J) Výuka podporovaná počítačem*
- K) Sugestopedie a superlating*
- L) Hypnopedie*

(Maňák, Švec, 2003, s. 5, 6).

Na zvolení výukové metody je důležitý vztah mezi učitelem a žákem.

Věkově smíšené skupiny vytvářejí velký prostor pro kooperaci. Děti se od sebe navzájem často učí raději než od dospělého, který ne vždy dokáže odhadnout míru srozumitelnosti a množství informací. Zároveň platí, že co umím vysvětlit, tomu opravdu rozumím. Děti si díky věkové heterogenitě mohou zažít různé sociální role, což je vede k toleranci, trpělivosti, empatii a úctě k ostatním. Věkově smíšená skupina je tedy nejpřirozenější prevencí šikany. (Věkově smíšené skupiny, online 12.03.2023).

1.2 Projekt a projektová výuka

Projekt a Projektová výuka jsou často jmenovány jako jedna z metod vhodných pro heterogenní třídu, tedy i pro malotřídky. Projekt a projektovou výuku řadíme mezi komplexní výukové metody, uvedeno viz výše (Maňák, Švec, 2003, s. 6).

Do skupiny komplexních metod, které Maňák a Švec vymezují jako *složitě metodické útvary, které předpokládají různou, ale vždy ucelenou kombinaci a propojení několika základních prvků didaktického systému, jako jsou metody, organizační formy výuky, didaktické prostředky nebo životní situace, jejich sjednocujícím prvkem je však vždy výuková metoda.* (Maňák, Švec, 2003, s. 131).

1.2.1 Projekt při výuce anglického jazyka

Tomková shrnuje, že v současném školství se stále více využívá různých projektů, projektovém vyučování, projektovém dnu nebo týdnu. Realizace projektů může probíhat ve třídě, na celé škole, na výletě, včetně školy v přírodě. (Tomková 2009, s. 9).

Za projekt považujeme úkol, kde si žáci osvojí své nabitě vědomosti a dovednosti. Je zde realizována řada výukových metod, které jsou aktivizující a metody samostatné práce. Také je při projektu zastoupeno aktivní učení vycházející z potřeb žáků. Základními částmi projektu jsou záměr, plánování, provedení a hodnocení. (Skutil, Zikl a kol., 2011, s. 64).

Koten (2009, s. 36) popisuje takto plánování projektu:

- A) název
- B) cíle
- C) cílová skupina
- D) časové rozvržení
- D) materiální a finanční zabezpečení
- E) personální zajištění (Kdo, garant, realizační tým)
- F) místo realizace (Kde)
- G) metodický postup (Jak)

Coufalová (2006, s. 11, 12) rozděluje projekty takto:

A) Podle účelu

U tohoto projektu je důležité si nejprve zvážit hlavní cíl projektu. Na prvním místě je získání nových poznatků a dovedností. Snahou je naučit žáky pracovat ve skupině. Různé typy projektů se mohou překrývat, navazovat na sebe nebo být součástí jiného projektu.

B) Podle vztahu k učivu a vyučovacím předmětům

Je možnost využít projekt v jednom předmětu nebo projekt zakomponovat do více předmětů. Na 1. stupni je možná kombinace více předmětů. Na 2. stupni se více využívá projekt v rámci jednoho předmětu.

C) Podle organizace

Tato varianta souvisí z předchozí. Podle toho, ve kterém předmětu bude projekt realizovaný, bude upravena organizace výuky. Lze projekt zakomponovat do rozvrhu, ale také možnost i mimo rozvrh výuky. Možnost využití tzv. Projektového dne.

D) Podle délky trvání

Krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé projekty. Pedagog nejprve při získávání zkušeností s projektem může na začátek zvolit projekt na jedno dopoledne a s postupem času může začít s přípravou projektu na dny, týdny nebo měsíce. Na dlouhodobých projektech se podílí více učitelů.

E) Podle místa konání

Projekt je možné realizovat ve třídě, ale i mimo školní budovu. Projekt může probíhat i v domácím prostředí nebo ve školní družině. Ukázkové příklady projektů jsou školy v přírodě.

F) Podle navrhovatele

Spontánní projekt může vzniknout na žádost žáka nebo třídního kolektivu. Umělý projekt vzniká na podkladě učitele.

G) Podle počtu zapojených žáků

Toto se bude odvíjet od místa projektu. Na 1. stupni se převážně bude zapojovat celá třída. Mohou být projekty pro určitou skupinu žáků, dvojici nebo pouze pro jednotlivce. Mohou se účastnit stejné ročníky.

H) Podle velikosti

Do malého projektu můžeme zahrnout projekt „Pečeme koláč“ z nakoupených surovin. Do velkého projektu spadá pečení koláče z vlastních surovin. Od vypěstování vlastních obilovin

a výrobu mouky, výrobu vlastního tvarohu atd. S tím souvisí i pěstování plodin v různých podnebních, rozdílné druhy pečiva v různých zemích a jejich výroba.

Koten (2009) uvádí tuto kategorizaci projektů:

A) Podle počtu žáků

- *individuálního*
- *kolektivní – skupinová, třídní, ročníková, víceroční, celoškolní*

B) Podle času, jak práce trvá

- *krátké projekty*
- *dlouhé projekty*

C) Podle velikosti

- *projekty tzv. Malé*
- *projekty velké*

D) Podle míry zachování či propojení vyučovacích předmětů

- *v rámci jednoho předmětu*
- *v rámci příbuzných předmětů*
- *mimo výuku předmětů – vedle nich (zahrmují více předmětů či oblasti poznání)*
- *místo předmětů*

E) Podle koncentrace kolem určité základní sjednocující myšlenky (koncentračního jádra)

- *obecné téma*
- *konkrétní podmět*
- *problém*
- *výchovně vzdělávací cíl*

(Valenta v Koten, 2009, s. 39 – 40)

1.2.2 Projektová výuka ve výuce anglického jazyka

Projektová výuka je výuková metoda, při které se žáci aktivně zapojují do výuky, upevňuje sociální vazby, rozvíjí komunikaci a řešení problémů. Snahou je dosažení učiva, očekávaných výstupů a klíčových kompetencí. Důležitou složkou projektové výuky je propojení v jednotlivých předmětech. Žáky vedeme k orientaci se světe a v informacích a učít je klíčovým kompetencím. (Koten, 2006, s. 270, 272).

„Uspořádaný systém činností učitele a žáků, v němž dominantní roli mají učební aktivity žáků a podporují roli poradenské činnosti učitele, kterými směřují společně k dosažení cílů a smyslů projektu. Komplexnost činností vyžaduje využití různých dílčích metod výuky a různých forem práce.“ (Kratochvílová, 2016, s. 37).

Klíčové kompetence jsou souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postupů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj každého člena společnosti.

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové kompetence považovány:

- A) Kompetence k učení*
- B) Kompetence k řešení problémů*
- C) Kompetence sociální a personální*
- D) Kompetence občanské*
- E) Kompetence pracovní*

(Koten, 2006, s. 277).

Projektovou výuku můžeme podle Maňáka a Švece (2003) rozdělit podle časové dotace na 4 možnosti:

- A) krátkodobá* – ta zahrnuje dvě a více vyučovacích hodin
- B) střednědobá* – ta se realizuje během jednoho až dvou dnů
- C) dlouhodobá* – do dlouhodobé projektové výuky se zahrnuje projektová výuka, která trvá jeden týden, který je absolvován jednou za rok
- D) mimořádně dlouhodobý* – tato projektová výuka probíhá několik týdnů nebo i měsíců, který se uskutečňuje souběžně s běžnou výukou

(Maňák, Švec, 2003, s. 169)

Maňák a Švec (ibid) dále uvádějí možnost rozdělení projektové výuky na:

- A) individuální*
- B) skupinovou*
- C) kombinovanou* – ta vznikne kombinací individuální a skupinové projektové výuky

Projektová výuka může probíhat pouze v jedné třídě nebo je možnost zapojení více tříd. Značný rozsah projektové výuky nastane při zapojení celé školy do projektové výuky. (Maňák, Švec, 2003, s. 169).

Podle mého názoru má projektová výuka své uplatnění na všech základních školách. Ať jde velké či menší školy, alternativní školy nebo i malotřídní školy.

Někteří autoři popisují ve svých publikacích výuku v projektu, někteří uvádějí projektovou výuku. Ve své podstatě jde o tutéž výuku, která má jasný průběh.

V závěrečné práci používám termín projektová výuka a vybrala jsem mimořádně dlouhodobou projektovou výuku, která probíhala souběžně s běžnou výukou.

2. Vývoj projektové výuky

Projektová výuka spojuje učivo do celků. Tento názor spojování učiva do celků již popisoval J. A. Komenský ve Schola Ludus (Škola hrou) viz Coufalová (2006, s. 7).

2.1 Počátky projektové výuky

Podle Coufalové (2006) počátky projektové výuky lze datovat v 19. - 20. století v USA. V rámci tzv. Hnutí progresivní výchovy. Bylo vytýkáno nerespektování žáka, včetně omezování jeho aktivit, zájmů a nereagování na individuální potřeby. Zástupci hnutí se snaží přiblížit obsah učiva žákům, ruší dělení na jednotlivé předměty. Je upouštěno od disciplíny a drilu a nastoupit by mělo projektové a problémové vyučování. Za zakladatele projektové výuky je považován John Dewey, který se snažil o reformu školy, která by byla prospěchem pro společnost. Cílem bylo přimět žáky k přání se učit. Výuka se prolínala se situacemi ze života. U nás patřili mezi zakladatele projektové výuky Václav Příhoda, Jan Uher, Stanislav Vrána, kteří byli studenty J. Deweye. Projektová výuka probíhala v pokusných školách, které povolilo ministerstvo školství v roce 1929 – 1930. Žáci zde měli svobodu, vycházelo se z potřeb a zájmů žáků. (Coufalová, 2006, s. 7 - 9)

Odborně dokládá Tomková (2009) v českých školách mělo uplatnění projektové vyučování na obecných a měšťanských školách ve dvacátých a třicátých letech 20. století. Podle regionu se volila vhodná témata výuky. Žáci poznávali své okolí, historii pozorovali v rámci výletu na hrad. Na procházkách probíhala výuka formou pozorování rostlin, zvířat a místních vodních ploch. (Tomková, 2009, s. 11).

Projektové vyučování v padesátých letech 20. století nepokračovalo v myšlenke reformní pedagogiky, ale navazovalo na potřeby učitelů změnit školu a zvýšit motivaci žáků. Po ukotvení Rámcového vzdělávacího programu (2004) a Školního vzdělávacího programu (2005) do zákoníku, možnost praktikovat projektovou výuku dostala legální rámec a legitimitu, byly součástí vzdělávacích cílů. (Tomková, 2009, s. 13).

2.2 Současná projektová výuka

V současné době je na prvním místě v projektové výuce podle Coufalové (2012) tvorba pojmů a osvojování si metod. V České republice dávají prostor základní školské dokumenty pro

školy (RVP a ŠVP) pro projektovou výuku. Za důležité je považována aktivní účast žáka na vlastním vzdělávání, řešení zadání vycházejících z přirozených životních situací. Vyzdvihovány jsou také sociální a komunikační dovednosti včetně individuálního přístupu. Popisuje situaci, kdy se projektově nedají učit všechny předměty. (Coufalová, 2012, s. 9).

S názorem tvorby pojmů a osvojováním metod nesouhlasím. Projekt ve výuce je vhodný pro rozvoj spolupráce mezi spolužáky, komunikačních dovedností a řešení situací z reálného života apod.

3. Pozitivní a negativní stránky projektové výuky při výuce anglického jazyka

Jako všechno v životě i projektová výuka má svá pozitiva i negativa. Příprava na výuku je obtížná obzvláště, když se jedná o projektovou výuku. Níže uvádíme výběr předností a úskalí projektové výuky.

3.1 Pozitivní stránky

A) Coufalová (2006) popisuje přednosti projektové výuky spojené s integrací učiva. Integrací rozumí učivo, které má stejný pohled na daný problém, tvoří mezipředmětové vztahy v rámci daného tématu, usnadňuje žákovi pochopit skutečnost jako celek a přestavit si obraz okolního světa.

B) Dále Coufalová (2006) zmiňuje důležitou roli motivace v projektové metodě vhodná při výuce. Popisuje posun ze současného stavu podle jeho vývojových možností. Zodpovědnost za projekt přispívá svou mírou k motivaci. Může se jednat o vyhledávání informací, přípravu materiálů apod.

C) Spojitost logiky životní reality a přirozenosti. Žáci opouští základní školu se spoustou vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které ale bohužel nevyužijí na trhu práce. Ve škole měli možnost naučit se věci, jiné než které využijí v běžném životě. Projektová výuka umožňuje řešení problémů z běžného života.

D) Individualizace při vyučování. Výuka probíhá hromadně v nehomogenní skupině žáků. Na danou látku mají všichni stejný časový prostor. V současnosti musíme brát zřetel na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, na žáky s individuálními vzdělávacími plány nebo i žáky s odlišným mateřským jazykem, kterých v českých školách také přibývá. V projektu může pracovat každý podle svých možností. Mohou probíhat i individuální projekty.

E) Velkou předností, za kterou považují projektovou výuku stejně jako Coufalová je situace, při které žáky učí spolupracovat.

V době po Covidu byla tato situace problém. Žáci byli zvyklí sedět u svého počítače, tabletu či mobilního telefonu a pracovali každý sám. Po návratu do škol jsem se setkávala se situacemi, kdy žáci nebyli schopni pracovat ve dvojicích natož ve skupinách, což projektová výuka usnadňuje. Toto považuji za veliké pozitivum ve školství. V rámci projektu se žáci učí v oblasti poznávací, učí se spolupracovat, jednat mezi sebou a rozvíjet svou osobnost změnou vyučovacích metod. Žáci se naučí řešit problémy, pracovat v týmu, nést odpovědnost za své jednání. Důležitou roli je pozice žáka a učitele. Rolí učitele je být partnerem, poradcem nebo prostředníkem mezi jednotlivými skupinami.

F) Projekt učí řešit problémy, se kterými se musí žáci vypořádat v rámci projektové výuky.

Žáci se snaží nalézat možnosti řešení, společně navrhuji řešení daného problému.

G) Projekt podněcuje žáky k tvorbě, podněcuje jejich intuici a fantazii.

U žáků je důležité rozvíjet představivost a fantazii, aby byli schopni reagovat na změny, ale také aktivně přispívat svou reakcí na změny. Každý žák svým způsobem rád tvoří, proto je potřeba tuto tvorbu rozvíjet právě třeba již zmiňovaným projektem. Žáci na 1. stupni rádi kladou otázky, vrhají se s elánem do řešení zadaných úkolů a hledají řešení. Ne vždy postupují podle představ učitele, najdou si vlastní cestu k cíli.

H) Žáci se v projektu učí pracovat s informacemi.

Práci s informacemi rozumíme jejich vyhledávání, zpracovávání, rozdělování, ověřování a řazení podle již získaných poznatků. Škola by měla toto žáky naučit. V projektu se nepracuje pouze s učebnicí, ale i literaturou, odborným tiskem na dané téma včetně internetu. V projektu nebo projektové výuce není zdrojem informací učitel, ten tu slouží jako dohled nad získáváním informací z jiných zdrojů.

CH) Mravní dimenze projektu.

Kladný vliv na mravní vývoj žáka je spojován ve spojitosti s projektovým vyučováním. Musíme předcházet situaci, při které by mohlo dojít k nesprávnému jednání žáka. (Coufalová, 2006, s. 13 – 18).

Sledujeme žáky při práci, jejich aktivní zapojení do výuky, které pochválíme slovem, úsměvem, nebo gestem.

Podle Kotena (2009) je předností projektu rozvoj jednotlivých kompetencí (viz kapitola 1.2.2), pocit zodpovědnosti žáků při výuce za vlastní tvorbu, vlastní iniciativu žáků, učení kritického myšlení, podporu analytických schopností, komunikaci a vzájemnou spolupráci. Popisuje i silnou motivaci žáků k výuce. Prohlašuje, že projektová výuka by měla být součástí výukových metod školního vyučování. (Koten, 2009, s. 40).

3.2 Negativní stránky

Neuvedla bych tuto část jako negativní stránky, ale spíš úskalí projektové výuky. Koten (2009) popisuje problémy s uplatňováním projektů v praxi. Podle autora se stává projektová metoda módní záležitostí. Uvádí chybovost v plánování výuky, uplatnění vlastní iniciativy žáků a v závěrečné reflexi. (Koten, 2009, s. 40).

Coufalová (2006) uvádí několik důvodů, proč není projektová výuka tak často využívána ve školách.

A) Ve školách se setkáváme s projekty velmi zřídka, přestože jsou pro žáky velmi cenné. Převážně téma projektu určí učitel. Někdo by toto považoval za přednost, ale mnohdy se může míjet účinkem, pokud nebude projekt zvolen z neznalosti žáků, třídního kolektivu nebo klimatu třídy.

B) Obsah i projekt musí být dopředu promyšlen, aby mohl učitel ustoupit do pozadí, ale přesto situaci řídit. Pro mnohé učitele je tato situace náročná.

C) Předem by měla být stanovena míra volnosti a odpovědnosti žáků za danou práci. Učitel dohlíží na samostatnost žáků. Pokud téma projektu určí učitel, měl by žákům vytvořit takové podmínky k práci, aby projekt během řešení přijali za svůj. Učitel podněcuje aktivitu žáků během projektu a vhodně ji usměrňuje.

D) Ve výuce musíme brát zřetel na systematizaci učiva jednotlivých předmětů. Žáci by si nebyli schopni vytvořit správné představy o základním systému v jednotlivých oborech.

E) Postupné poznávání od snadnějšího ke složitějšímu, získávání poznatků přijatelné věku, jsou někdy vyjmuty z kontextu vědní soustavy. Učitelova snaha o celistvost daných předmětů svádí k narušení logiky konstruování poznatků. Cílem učitele je celistvý pohled na určitý problém, ale daný cíl oboru se ztrácí ve smyslu systému.

F) Pokud více směřujeme ke koncentraci učiva, nemusí dojít k vhodnému výběru z hlediska logiky obsahu a rozsahu. To může mít za následek nedostatečné osvojení získaných dovedností. Vede tato situace k chaotické výuce. Při výuce by mělo docházet k propojení osvojování vyučovacích postupů a nácviku dovedností, nebude docházet ke ztrátě zájmu ze strany žáků.

G) Měl by být vyrovnaný vztah mezi kvantitou a kvalitou obsahu, v projektové výuce může docházet nepoměru učiva z didaktického pohledu.

H) Motivací pro žáky jsou situace z reálného života. Žákovou motivací je radost z dané práce, postupy v řešení problémů, viditelné výsledky odvedené práce, které jsou ocenění a spolupráce spolužáků.

CH) Ve školách se můžeme setkat i s nevhodnými projekty, které jsou předimenzované na integraci učiva.

I) Nutná je spolupráce učitelů, obzvláště na 1. stupni. Bohužel někteří učitelé to vnímají jinak. Vyučují si podle svého. S tímto tvrzením souhlasím s ohledem na vyučovací předměty, které nevyučuji. Na spolupráci jsem se domluvila s kolegyní, která vyučuje výchovy a požádala ji o spolupráci. Aby mohla projektová výuka probíhat skutečně ve všech předmětech.

J) Rychlí a nadaní žáci se mohou v projektovém vyučování nalézt. Slabší a pomalejší žáci se mohou ve skupině ztratit za prací rychlejších spolužáků. Proto by nemělo jít učiteli o hodnocení celkové práce, ale o zapojení všech žáků do projektu.

K) Ti, kteří nejsou zastánci projektové výuky hlásají, že projekt je pouze „hraní“ na skutečný život. Ale dané „hraní“ rozvíjí přirozenou tvořivost a fantazii, která je potřeba ke skutečnému okolnímu světu.

L) Odpůrci projektů kritizují neefektivnost výuky. Nelze přeci objevit ve škole něco, co už bylo dávno objeveno. Při výuce musí být souhra účelného předávání poznatků, projektová výuka je pouze doplňkovou vyučovací metodou.

(Coufalová, 2006, s. 19 – 20).

3.3 Příprava a plánování projektu projektu

Podle Tomkové začlenění projektů do výuky obnáší dlouhodobé a týmové plánování daného projektu. Školní vzdělávací program i příslušný školní plán může již obsahovat projektovou výuku. Průřezová témata jsou vhodnou variantou pro začlenění projektového vyučování. Žáky motivuje, když mohou využít vlastní zkušenost, učivo, které považují za významné. To přesně nabízí projektová výuka. V projektové výuce je nutná spolupráce všech pedagogů, projekty by se neměly vzájemně překrývat, ale navazovat na sebe a rozvíjet žáka. Žáci by neměli pracovat na více projektech ve stejném čase a zpracovávat jednotlivé výstupy z daných projektů. Neúplné či nepřesné sdělení cíle projektu se stává hlavní chybou projektové výuky. (Tomková, 2009, s. 18).

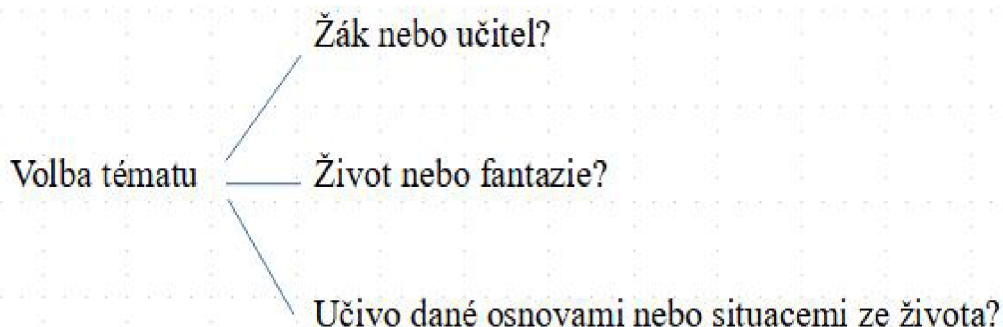
Moje zkušenost z realizace projektové výuky, která bude uvedena v praktické části, není nutné týmové plánování. Já jsem daný projekt realizovala na malotřídni škole samostatně po domluvě s vedením školy a kolegyní na výchovy. Tato možnost bez týmového plánování je možná pokud je na všechny předměty stejný vyučující.

Lokšová, Lokša (2003, s. 126) popisují v projektu je třeba:

- A) Zvolit téma, které je blízké žákům, s ohledem na jejich věk, vědomosti a zájmy
- B) Daný nápad rozvinout a upravit plán jednotlivých kroků
- C) Zvolit pořadí daných kroků a sestavit skupiny
- D) Stanovit vedoucího dané skupiny
- E) Určit cíl projektu a termín zakončení projektu
- F) Zvolit metodu, formu práce, zdroje informací včetně jejich zpracování a vyhodnocení
- H) Důležitá je průběžná dokumentace projektu
- CH) Vyhodnocení a zveřejnění výsledků

Projektová výuka v anglickém jazyce se shoduje ve všech bodech. Jen s bodem D) úplně nesouhlasím. Já jsem osobně žádného vedoucího nevolila, vše jsem nechala na rozhodnutí žáků.

Coufalová (2006) popisuje přípravu projektu jako možnosti voleb, příkladem je následující obrázek zobrazující možnosti volby tématu. Jak můžeme připravit projekt a jaká je možnost volby tématu.

Obrázek 1

(Coufalová, 2006, s. 21)

Žák nebo učitel?

- A) Téma zvolí pedagog, který připraví téma na delší dobu včetně pomůcek, činností.
- B) Pedagog přednese námět, se kterým žáci souhlasí a začnou na něm pracovat. Žáci mohou volit další náměty.
- C) Téma zvolí žáci a pracují na něm společně s učitelem, více ho propracovávají.

Za spontánní projekt považujeme ten, který přinesou sami žáci, ale mnohdy nejsou vyslyšeni ze strany pedagogů. V současnosti se mění role učitele, kterého žáci vnímali, jako člověka, který zná všechno. Nyní si sami dokážou vyhledat spoustu informací z jiných zdrojů.

Život nebo fantazie?

Projekty by měly vycházet z reálného života, který žákům v rámci projektu přiblížíme. Mohl by vycházet z jednotlivých oborů povolání.

Pro žáky na 1. stupni je velmi důležitá fantazie, která je provázena s běžnou realitou. I projekt, který vznikl na podkladě fantazie může být ukončen reálným výstupem projektu.

Učivo dané osnovami nebo situacemi ze života?

Lze spojit situaci z běžného života, ale zároveň splnit učivo v osnovách. Osnovy jsou směřovány na látku a učitele, projekt je směřován na žáka a daný proces.

(Coufalová, 2006, s. 22 – 23).

Postup realizace projektu popisují např. Lokšová a Lokša (2009)

- A) Zvolit téma, které je blízké žákům, s ohledem na jejich věk, vědomosti a zájmy
- B) Daný nápad rozvinout a upravit plán jednotlivých kroků
- C) Zvolit pořadí daných kroků a sestavit skupiny

D) Stanovit vedoucího dané skupiny

E) Určit cíl projektu a termín zakončení projektu

F) Zvolit metodu, formu práce, zdroje informací včetně jejich zpracování a vyhodnocení

G) Důležitá je průběžná dokumentace projektu

H) Vyhodnocení a zveřejnění výsledků (Lokšová & Lokša, 2003, s. 126)

Projekt v anglickém jazyce se shoduje ve všech bodech jen nesouhlasím s bodem D). Při naší projektové výuce jsem nestanovila vedoucího skupiny. Tuto pozici si určovali žáci sami.

3.4 Hodnocení projektu

Do hodnocení projektu by se podle Tomkové měl zapojit každý žák sám za sebe, který zhodnotí samotný průběh, výsledek projektu. Učitel může na hodnocení připravit otázky, hodnotící archy nebo dotazník. Žáci mají prostor vyjádřit své pocity, sdělit, co se nového dozvěděli, poděkovat spolužákům za spolupráci na společném projektu. (Tomková, 2009, s. 18 – 19).

Koten (2009) se přiklání k zahrnutí sebehodnocení žáků, co se dařilo, co by bylo dobré zlepšit do budoucna. Na sebehodnocení je potřeba dostatek času a dát prostor všem žákům. Učitel zhodnotí projekt jako celek, který shrne a ukončí. Upřednostňuje slovní hodnocení, také podle jeho slov je možný dotazník. Za pochvalu stojí aktivita a snaha pracovat ze strany žáků. Podstatné je, co během projektu žáci získají a co se dozvědí. Nelze to běžně známkovat. (Koten, 2009, s. 39).

Podle mého názoru sebehodnocení žáků je ve školství velmi důležité nejen pro žáky, ale především pro pedagogy. Je to zpětná vazba na výuku. Já se snažím věnovat sebehodnocení dostatek času.

Hodnocení projektové výuky ve výuce anglického jazyka se zaměřuje na rozvoj a osvojení si jazykových znalostí, řečových dovedností i dalších měkkých/smart dovedností.

3.5 Individuální projekt v malotřídní škole v hodinách AJ

Jak již bylo řečeno výše specifickou výukovou realitu představují malotřídky podle Tomkové. Projekty v malotřídních školách jsou velice prospěšné. Podnětem jsou odlišné potřeby ve spojení ročníků a důležitou samostatnost. Alternativní školy využívají spolupráci

smíšených skupin žáků různého věku. Individuální projekty zvyšují sebevědomí a sebeúctu daných žáků. Za odborníka na své téma je považovaný každý žák, který podle svého uvážení pracuje se získanými informacemi, aby je mohl shrnout a hovořit o nich před spolužáky. Důležité je daný projekt dokončit. Žáci se prostřednictvím projektu učí samostatně rozvrhnout danou aktivitu, pracovat na jejím zadání a ohodnotit. Na tomto základě dochází nejen k hodnocení projektu, ale i na sebehodnocení. (Tomková, 2009, s. 49).

Tůmová (2019, s. 14) popisuje takto metody a formy práce při výuce anglického jazyka:

A) práce s odbornými výukovými materiály včetně zdrojů z běžného života

B) popis obrázků a schémat v cizím jazyce

C) práce podle jednoduchého cizojazyčného návodu

D) problémové vyučování

E) názorné metody - praktické ukázky

F) využití velkého množství obrazového materiálu

G) snahy vedeny tak, abychom zabránili pojmovému zahlcení

H) využito bylo analogií a podobností v jazycích a zejména symbolickém zápise

3.6 Projekt a Projektová výuka ve výuce cizího jazyka

Nedílnou součástí projektové výuky může být i tzv. **CLIL** výuka. Význam slova CLIL (Content and Language Integrated Learning) znamená obsahově i jazykově integrované vyučování.

Výhody a nevýhody realizace CLIL výuky shrnuje Šmídová, Tejkalová, Vojtková (2012)

Výhody CLIL:

- více nároků na kognitivní procesy, nejsou součástí učebnic pro cizí jazyk
- rozvoj komunikace
- reálný obsah použitelný v běžném životě
- navýšení možnosti na trhu práce, příprava na další studium, nebo práce v zahraničí
- vyšší rozhled v interkulturní oblasti žáka
- ale i profesní zdokonalení pedagoga

Rizika CLIL:

- nedostatek jazykových vědomostí využívat v jiném předmětu
- málo učebních materiálů pro CLIL
- nedostatečná informovanost školy
- chybí jazyková odbornost pedagogů
- nespolupráce ostatních učitelů
- náročnost přípravy na CLIL, co se týče času i obsahu (Šmídová, Tejkalová, Vojtková, 2012, s. 4–11)

CLIL ovšem není jediným možným způsobem plánování a realizace projektové výuky a projektu ve výuce anglického jazyka. Projekt a projektová výuka má ve výuce anglického jazyka i jiné podoby (viz např. výše zmiňovaný individuální projekt). Způsoby, kterými je možné projekt plánovat, realizovat a hodnotit pro konkrétní potřeby výuky anglického jazyka, tedy pro potřeby rozvoje jazykových znalostí, řečových dovedností i měkkých/smart dovedností, v kontextu malotřídky (tj. věkově smířeného třídního prostředí) jsou předmětem dále popisovaného praktického výzkumu.

Praktická část

4. Popis výzkumu

4.1 Východiska práce

V současné době je projektová výuka dle mé vlastní zkušenosti poměrně diskutované téma. Na některých školách mají projektovou výuku zakomponovanou již ve školním vzdělávacím plánu, na jiných nikoli. Mým záměrem bylo zjistit uplatnění projektové výuky na malotřídní škole v konkrétních podmínkách výuky anglického jazyka.

Inspirací pro výzkum byly ŠVP jiných malotřídních škol, které již projekty obsahují, ŠVP viz přílohy.

5. Cíl výzkumu

Cílem závěrečné práce je zjistit efektivitu projektové výuky z hlediska rozvoje jazykových znalostí a dovedností na příkladu rozvoje jazykových znalostí a řečových dovedností v anglickém jazyce a rozvoje měkkých dovedností jako je spolupráce a komunikace či týmové řešení problémů.

6. Metoda výzkumu

Na vzorku jedné malotřídní školy byl proveden empirický výzkum. Byl zvolen strukturovaný dotazník vlastní konstrukce v podobě uzavřených otázek. „*Samotný dotazník je soustava předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny a na které dotazovaná osoba (respondent) odpovídá písemně.*“ (Chráška, 2007, s. 163). Důvodem byla věková skupina dotazovaných, kterými byli žáci 3. - 5. ročníku (viz kapitola 7). Jako další metodu jsem zvolila sebereflexi žáků. „*Tato technika trvá poněkud delší dobu, ale je nesmírně užitečná.*“ (Čapek, 2022, s. 146)

7. Charakteristika výzkumného vzorku a průběh výzkumu

Dotazníkové šetření a sebereflexe následovaná po vlastním odučení hodin na malotřídní škole ve Žďáru nad Orlicí ve 3. - 5. ročníku byly realizovány během listopadu a prosince 2022.

V tomto spoji je 12 žáků. Tři žáci ze třetího ročníku, tři žáci ze čtvrtého ročníku a šest žáků z pátého ročníku. V této třídě pracuje v této třídě asistentka pedagoga, která je přiřazena k žákům čtvrtého ročníku, kteří mají specifické poruchy učení. Oba žáci jsou ze sociálně slabého prostředí, ale pomáhá všem žákům podle potřeby.

Na této škole se žáci učí anglický jazyk od 3. ročníku.

Pro účely výzkumu byli žáci rozděleni do dvou skupin podle ročníků s důrazem na vytvoření skupin se srovnatelným zastoupením jednotlivých ročníků.

	1. skupina	2. skupina
3. ročník	1 žák	2 žáci
4. ročník	2 žáci	1 žák
5. ročník	3 žáci	3 žáci

Tabulka 1
rozdělení žáků do skupin

Projekt probíhal celý měsíc listopad roku 2022 a probíhal následovně:

- 1. týden** – myšlenková mapa k realizaci módní přehlídky, druhy oblečení, moje oblíbené oblečení
- 2. týden** – vhodné oblečení podle ročního období
- 3. týden** – oblečení ve sportu nebo v různém druhu povolání
- 4. týden** – plánování módní přehlídky

8. Průběh výzkumu, vlastní projektová výuka

Jak již bylo zmíněno v teoretické části, v projektové výuce nemusí být striktně dodržen rozvrh hodin, výuka ne sebe navazuje napříč všemi předměty. Je ovšem nutné dodržet plán výuky. Pro žáky třetího ročníku byla veškerá slovička a nejen ta novinkou. Žáci ve čtvrtém ročníku základní slovní zásobu oblečení již měli a v pátém ročníku také. Jinými slovy u žáků se pracovalo s různou vstupní úrovní jazykových znalostí. Stejně tak se ale lišila i úroveň řečových dovedností a dalších zkoumaných dovedností/kompetencí.

Jak dokládá teorie (viz příprava a plánování projektu) nejprve bylo nutné vhodně zvolit téma, které by se dalo realizovat v rámci projektové výuky na 1. stupni ZŠ a které by zároveň odráželo snahu o mezipředmětovost a možnost CLIL výuky. Nabízela se dle ŠVP témata – dům, byt, zvířata na farmě, zvířata v zoo, hračky a oblečení. Téma bylo zvoleno mnou, tedy pedagogem (viz kapitola příprava a plánování projektu).

Po rozdělení na dvě rovnocenné skupiny žáků a zvolení výstupu projektové výuky – „Módní přehlídka“. Byl s žáky odsouhlasen časový postup prací, stejně tak hodnocení projektu a konkretizace výstupu projektu. Zajímavostí bylo, že již při této první vyučovací hodině si snažili rozdělit role, kdo bude moderátor, kdo bude DJ, kdo nechce být modelem.

Pro zvýšení aktivní participace a motivace nechala jsem rozhodnutí na žácích, k jakému výstupu bude projekt směřovat. Návrhy zněly – obchod s oblečením, návrhy oblečení a módní přehlídka. Téměř plným počtem hlasů zvítězila módní přehlídka. Bylo tedy dohodnuto, že se pokusíme uskutečnit módní přehlídku.

Projekt byl zahájen vytvořením myšlenkové mapy k realizaci módní přehlídky. Žáci 3. ročníku se s tímto termínem doposud neseťkali, ale ani žáci vyšších ročníků si nebyli jisti, jak začít pracovat. Myšlenková mapa byla provedena v českém jazyce a žáci primárně vyšších ročníků se snažili poskytnout překlad do anglického jazyka. Práci na myšlenkové mapě dokládá fotodokumentace, viz přílohy (obrázek 2 – 4).

Součástí přípravné a plánovací fáze, byla i ukázka módní přehlídky.

1. týden

Po rozdělení do skupin jsme se se žáky třetího ročníku seznamovali se slovní zásobou na téma oblečení. Nenásilnou formou jsme oblékali chlapce, medvěda a sněhuláka (viz obrázek č. 5, č. 6, č. 7 v příloze) a při té příležitosti byla prezentována a procvičována nová slovní zásoba. .

Žáci třetího ročníku si osvojili od začátku školního roku barvy, proto jsme mohli do prezentace a procvičování slovní zásoby na téma oblečení zapojit i barvy (stejně tak z pohledu jazykového systému otázky v přítomném čase prostém a to jak otázky zjišťovací, tak otázky doplňovací, viz následující příklad).

„Jakou barvu má čepice?“

„Jakou barvu má klobouk?“

„Mají rukavice žlutou barvu?“

„Je sněhulák černý?“

Pro rozvoj spolupráce (naslouchání, kladení otázek, atp.) a dovednosti mluvení, si stejným způsobem kladli žáci otázky mezi sebou. Byl kladen důraz na výslovnost, položení otázky a odpovědi na ni. Žáci třetího ročníku nejprve odpovídali na otázku ano, ne nebo vyslovili název barvy. Žáci čtvrtého a pátého ročníku odpovídali na otázku celou větou. Tedy byla docílena diferenciací úloh, vzhledem k věkově smíšené skupině.

Do aktivit s ohledem na doporučovanou metodu TPR jsme zapojili i pohyb. Všichni žáci se postavili a reagovali na pokyny. Každý žák vyslovil jeden pokyn ke svým spolužákům.

„Sedne si ten, kdo má červené tričko.“

Otočí se ten, kdo má modré džíny.“

Vyskočí ten, kdo má hnědé ponožky.“

Každý žák vyslovil jeden pokyn ke svým spolužákům.

Další aktivitou tohoto týdne bylo namalovat své oblíbené oblečení. U obrázku žáci napsali 5 vět v anglickém jazyce. I žáci třetího ročníku pomocí svých spolužáků daný úkol splnili. Poté si jeden po druhém ukázali obrázek spolužákům a přečetli své věty. Aktivita zaměřená na tvořivost, prezentaci vlastního oblíbeného oblečení, mluvený a písemný projev v anglickém jazyce (ukázky prací žáků viz přílohy – obrázek č. 8, č. 9, č. 10).

Jak již bylo zmíněno výše, projekt byl naplánován a realizován jako CLIL výuka a mezipředmětově. Například. v českém jazyce žáci třetího ročníku probírali – Význam slova – nadřazená a podřazená, souznačná a protikladná slova, opis a přepis. Žáci čtvrtého a pátého ročníku opakovali vyjmenovaná slova. Žáci vyhledávali informace v textu, do kterého bylo zakomponováno téma oblečení (viz přílohy – obrázek č. 11)

Druhým příkladem je např. postup v matematice žáci třetího ročníku pracovali dle plánu výuky na listopad – Opakování a procvičování násobení a dělení čísla šest a sedm. Začali jsme násobit číslem osm. Žáci čtvrtého ročníku trénovali početní aplikace s čísly do 10 000,

znázorňování a rozvinutý zápis čísel. Žáci pátého ročníku opakovali písemné násobení a dělení jednociferným dělitelem, pamětné násobení a dělení přirozených čísel v jednoduchých případech. V matematice si měřili délku horní končetiny, dolní končetiny, obvod hlavy, pasu, šířku ramen, délku chodidla, tedy vše, co bylo potřeba pro úspěšnou realizaci projektu s výstupem „módní přehlídka“ v hodinách anglického jazyka (viz přílohy tabulky).

Práce na projektu, potažmo tématu projektu probíhala i v jiných předmětech, a to následovně:

V informatice jsme pokračovali v práci ve Wordu, abychom si mohli vytvořit pozvánku na módní přehlídku.

Prvouka 3. ročníku obnášela tento plán výuky – Začlenění obce do kraje, kraj a město Praha, seznámení s mapou hlavního města, vyhledávání historických památek, diskuse – zážitek z Prahy, plán cesty, práce s obrazovým materiálem. Také jsme zakomponovali oblečení, jak se lidé oblékají v Praze. Češi ale i cizinci.

V přírodovědě pro 4. roč. jsme měli v plánu – Rostliny našich lesů. S žáky jsme diskutovali způsoby využití rostlin pro výrobu oblečení. V 5. roč. bylo v plánu – Člověk a vesmír. Zde žáci vymýšleli možnost oblečení pro kosmonauty.

Ve vlastivědě ve 4. roč. bylo v plánu – Povrch ČR – povrch krajiny, povrch ČR, typy krajiny. Zde jsme se snažili rozlišit typ oblečení podle nadmořské výšky. Jiné oblečení nosí občané na horách a jiné v nížinách. V 5. roč. mají v prvním pololetí výuku – Zdraví člověka – Zásady osobní, duševní a intimní hygieny, hygienické prostředky, otužování. Do tohoto tématu jsme zařadili péči o oblečení, jeho čistotu.

Pracovní činnosti a výtvarná výchova byla ve znaku přípravy vlastnoručně tvořených kostýmů.

Při hudební výchově žáci trénovali anglické texty i české texty písní (obrázek 12).

Výsledkem prvního týdne bylo zahájení projektové výuky a vzhled do tématu z různých perspektiv. Z jazykového hlediska pak byla u žáků rozvíjena převážně slovní zásoba pro dané téma, žáci si procvičili v gramatice přítomný čas prostý, naučili se formulovat oznamovací větu, otázku a odpověď na ni (What colour is this?). Z pohledu dalšího dovedností pak myšlení, vyhledávání informací a spolupráce.

2. týden

Téma tohoto týdne bylo oblečení podle ročního období. Cílem tohoto týdne bylo osvojit si znalosti ročních období v anglickém jazyce. Z pohledu rozvoje měkkých dovedností byl cílem 2. týdne rozvoj tvořivosti a práce v týmu.

Obě skupiny žáků se domluvily vytvořit si vlastní katalog oblečení podle ročních období. V rámci domácí přípravy si žáci doma připravili různé katalogy, letáky a časopisy, ve kterých bylo oblečení, které by mohli použít v hodinách, a to jak názornou, tak reálnou pomůcku. Ve výuce se na samostatnou domácí přípravu navázalo prací v týmu. Žáci si sami rozdělili role, jeden listoval v časopisech, druhý vystříhoval, další lepil a popisoval. Součástí týmu byla také role poradce, který určoval, kam se dané oblečení nalepí. V průběhu práce ve skupině se žáci domlouvali nad názvem oblečení v anglickém jazyce, ten následně ověřili ve slovníku a napsali do katalogu.

Při této aktivitě si žáci osvojili slovní zásobu počasí, jelikož počasí se k ročním obdobím neodmyslitelně váže. Tato slovní zásoba se stala také součástí vytvořeného katalogu. Práce žáků na katalogu a katalogy obou skupin žáků jsou součástí přílohy. (obrázek 13 – 17 práce žáků první skupiny na katalogu. Obrázek 18 – 22 práce žáků druhé skupiny na katalogu.)

Fáze procvičování a upevnění proběhla pomocí pracovního listu. (obrázek 23 – přesmyčky na procvičení oblečení, počasí a ročních období, v příloze.) Na pracovním listu si mohli pomocí přesmyček zopakovat názvy ročního období, počasí a oblečení. Opět byla znatelná spolupráce všech žáků ve skupině. Žáci 5. ročníku doplňovali své spolužáky ze 3. a 4. ročníku. Obrázek 23 - přesmyčky na procvičení oblečení a ročních období.

Na dalším pracovním listu (obrázek 24 – oblečení na daný den v týdnu) si žáci mohli procvičit dny v týdnu, u kterých napsali oblečení, které by mohli mít na sobě.

V českém jazyce ve 3. roč. probírané učivo jsou – Význam slova – shrnutí, slova příbuzná a kořen slova. Ve 4. a 5. roč. jsou to – Předložky a předpony. Proto jsme na pomůčkách oblékali, převlékali, svlékali, navlékali na procvičení předpon. Pod bundou, na nohách, na hlavě, v botách jsme pomocí oblečení procvičovali předložky.

V matematice mají žáci 3. roč. – Násobení a dělení číslem osm, sudá a lichá čísla, určování, vyhledávání geometrických těles a tvarů, rýsování a porovnávání úseček v cm a mm. A toto se využilo pro schematické vyjádření. Žáci pracovali na koberci s kostkami geometrických tvarů. Snažili se sestavit postavu. Koule – tvar hlavy, válec – tvar těla, kvádr – končetiny, krychle – boty, jehlan – čepice, kužel – sukňe. Ve 4. roč. Jsou

tématem – Početní aplikace s čísly nad 10 000, jednotky délky. 5. ročník má v tématickém plánu – Přirozená čísla větší než milion, zápis, porovnávání, převody jednotek délky. Převody jednotek jsme použili při převádění u látky na oblečení. Žáci měřili látky v metrech, decimetrech, centimetrech a milimetrech. Obrázek 25.

V informatice jsme procvičovali – Změnu písma ve Wordu. V programu Word žáci zkoušeli změnu písma i jeho velikost, včetně zarovnání na střed stránky, vpravo i vlevo, aby mohli na závěr výuky vytvořit pozvánku na vlastní módní přehlídku.

V prvouce měl 3. roč. v plánu – Rostliny naší zahrady, rostliny kvetoucí a nekvetoucí, uložení zásobních látek v rostlině „uzavírání“ školní zahrady na zimu. Zde jsme volili vhodné oblečení na práci na zahradě.

V přírodovědě pro 4. roč. – Živočichové našich lesů. Do téma oblečení jsme opět určovali zvířata, jaké zvíře by chtěli mít žáci jako potisk nebo větší obrázek na oblečení. V 5. roč. – Od neživé přírody k vesmíru – slunce. Tvar slunce nebo jeho barva je často využívána na různém druhu oblečení. Dva žáci při této výuce mělo na sobě žluté oblečení, proto aniž bych to předpokládala rozpoutala se debata. Jeden žák zmínil, že nemá rád žlutou barvu.

Ve vlastivědě jsme také plnili tématický plán pro 4. roč. – Vodstvo ČR – řeky, vodní nádrže, povodí, úmoří, počasí a podnebí. Přesně nám ladilo s počasím a druhem oblečení. V 5. roč. – Režim dne, týdne, nemoci, jejich příznaky, cesty přenosu. Zde jsme zařadili vhodnost oblékání podle typu počasí a prevenci proti nemoci.

Výsledkem druhého týdne s tématem vhodné oblečení podle ročního období byl průnik do daného tématu za pomoci pracovních listů pro obě skupiny žáků. Z jazykového hlediska byla u žáků osvojována slovní zásoba pro dané téma, z dalšího pohledu řešení problémů vyplývajících z řešení zadání, vyhledávání informací a spolupráce. Z gramatického hlediska si žáci osvojili otázku – What is this? Odpověď na danou otázku v přítomném čase prostém.

3. týden

V tomto týdnu jsme měli v plánu prodiskutovat vhodné oblečení podle druhu sportu a v různém druhu povolání. Nejprve jsme se seznámili se slovní zásobou slovíček sportů. Abychom zapojili i pohyb do výuky, pojali jsme toto téma formou pantomimy a ukázkou sportů. Jeden žák předváděl sport a spolužáci určovali, jaký sport měl na mysli. Stejným způsobem jsme postupovali u povolání. Nejprve jsme se bavili o povolání rodičů, vyhledali jsme slovíčka ve slovníčku a potom jsme povolání předváděli. Zatímco u sportů to bylo na základě vlastního

výběru sportu, v případě povolání jsme daná slovíčka napsali na lístečky a žák, který šel ukazovat povolání, si lísteček vylosoval.

V českém jazyce ve 3. roč. – Vyjmenovaná slova po B, seznámení, řada vyjmenovaných slov. Vyjmenovaná slova jsme se snažili osvojit v kruhu, kdy žáci měli spojené ruce a po plácnutí spolužáka do ruky, musel říct následované vyjmenované slovo. Žáci vyhledávali informace v textu. I v českém jazyce bylo do výuky zakomponované oblečení. Vyjmenovaná slova jsme také trénovali na schodech. Jelikož ve třetím ročníku jsou pouze tři žáci, všichni šli společně a snažili se říct vyjmenovaná slova po B. Žáci také vyhledávali informace v textu, tedy informace vztahující se k tématu oblečení a zároveň z jazykového hlediska obsahujícího vyjmenovaná slova po b – na interaktivní tabuli. Čím více smyslů se zapojí, tím snadněji se látka učí. V tomto případě jsme zapojili pohyb. Ve 4. ročníku – Předpony ob-, v-; skupiny bě/bje, vě/vje. V 5. roč. podle tématického plánu – Opakování – stavba slova, tvoření slov, psaní předpon a předložek. Stavbu slova a tvoření slov jsme procvičovali v textu, který se týkal pozvánky na módní přehlídku (viz obrázek 26).

V matematice 3. roč. – Násobení a dělení číslem 9, slovní úlohy. Ve 4. ročníku – Násobení a dělení do 1000 (př. $\times 10$, $\times 100$, $\times 1000$), práce s grafem. V 5. roč. – Obvod čtverce a obdélníku – opak., obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran. Počítali obvod koberce na módní přehlídku, tj. „velikost“ pódia. V grafu jsme zvětšovali a zmenšovali velikost čtverce, obrázek 27 – 29, v přílohách.

V informatice bylo vložení obrázku až na měsíc prosinec, ale my jsme zařadili již v tomto týdnu, aby žáci mohli vložit obrázek do pozvánky na módní přehlídku.

V prvouce – Činnosti ve volném čase – co nás baví, čím budu – důležitost každého povolání. I zde jsme pokračovali v tématu oblečení.

V přírodovědě ve 4. roč. – Příroda v zimě. V 5. ročníku – Výprava do vesmíru – souhvězdí, galaxie, sluneční soustava, planety, Země, pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, Měsíc. Oblečení podle ročního období jsme měli ve druhém týdnu, ale na toto téma se dá konzultovat nad typem oblečení na den a noc. Zajímavým postřehem bylo, že spousta žáků uvedla, že pyžamo na noc nosí o víkendu i během dne.

Vlastivěda 4. roč. – Nerostné suroviny – těžba, zpracování, průmysl a nákladní doprava. Na toto téma se úplně vybízela diskuze na výrobě oblečení, možnost dopravy oblečení z jiných zemí, a podobně. V 5. roč. – Infekční onemocnění, úrazy, civilizační choroby. Zde se s žáky vedla diskuze nad tématy: úrazy jsou spojené se sportem a např. nevhodnou volbou oblečení.

Výsledkem třetího týdne s tématem oblečení ve sportu nebo v různém druhu povolání bylo osvojování si jazykových znalostí formou pantomimy a dramatizace. Žáci si z gramatického hlediska procvičili otázku – Who is this? A odpověď na ni. Rozvojem měkkých dovedností je spolupráce žáků ve skupinách, vzájemná komunikace a řešení problémů.

4. týden

Cílem posledního týdne projektové výuky je plánování, realizace a zhodnocení módní přehlídky. Dokladem zvýšené motivace žáků byl fakt, že žáci o přehlídce hovořili již od pondělního rána.

Připravovali se na role, které si předem stanovili. Jelikož ústředním prostorem pro projekt byla výuka anglického jazyka i módní přehlídka probíhala v rámci anglického jazyka, a proto i veškerý komentář k ní byl v angličtině. V rámci hudební výchovy žáci volili vhodné písně na promenádu. Tvořili se i kostýmy, na kterých pracovali v rámci výtvarné výchovy a pracovních činností během celého projektu. Při tělesné výchově modelové zkoušeli chůzi, kterou předvedou na pomyslném mole.

V rámci informatiky žáci vytvořili aktualizovanou pozvánku na módní přehlídku (viz již vkládaný obrázek do pozvánky z třetího týdne projektu). Snažili se využít nabitých vědomostí a vložit je do své pozvánky. Mohli zde vyzkoušet zarovnání nadpisu na střed, text zarovnat vlevo, změnit libovolně písmo a jeho barvu, na závěr vložit již zmiňovaný obrázek (obrázek 30 – 31, v přílohách). Dále budou přiloženy dvě pozvánky žáků ze dvou skupin, obrázek 32 – 33.

Tento týden by byl při běžné výuce opakovací na ukončení prvního čtvrtletí, i z tohoto důvodu byl čtvrtý týden taktéž opakovací. Byl shrnut a zopakován obsah výuku celého měsíce, tedy celého projektu. Z jazykového hlediska byla u žáků zajištěna aktivní samostatná produkce nabyté slovní zásoby a byly dále rozvíjeny dovednosti jako vyhledávání informací, třídění informací a vzájemná spolupráce při plánování módní přehlídky.

Přehled osvojených vědomostí a dovedností při projektové výuce

	Téma	Slovní zásoba	Gramatika	Měkké dovednosti
1. týden	Myšlenková mapa, druhy oblečení, moje oblíbené oblečení	Red, blue, green, white, yellow, orange, black, brown, pink, purple Dress, coat, trousers, cap, T – shirt, socks, skirt, jumper, glove, shirt, shoes, jeans	Oznamovací věta, otázka a odpověď Přítomný čas prostý What colour is this? This is I like, I don't like	Spolupráce v týmu, komunikace
2. týden	Vhodné oblečení podle ročního období	Spring, Summer, Autumn, Winter Sunday, Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday, Saturday Sunny, cloudy, rainy, hot, storm, windy, frost, snow, ice	Oznamovací věta, otázka a odpověď What is this? This is	Spolupráce v týmu, vyhledávání a třídění informací Vlastní organizace výuky Vedení týmu
3. týden	Oblečení ve sportu nebo v různém druhu povolání	Football, hockey, tennis, table tennis, volleyball, basketball, swimming, dancing, skating, skiing Policeman, saleswoman, officer	Oznamovací věta, otázka a odpověď Who is this?	Spolupráce v týmu, vyhledávání a třídění informací
4. týden	Plánování módní přehlídky	Fashion Show, model, clothes, music	Příprava popisu oblečení v anglickém jazyce	Spolupráce v týmu, vyhledávání informací

Tabulka 3

přehled osvojených vědomostí a dovedností při projektové výuce

8.1 Prezentace výstupu projektu

Naše módní přehlídka byla netradiční, nekonala se na pozemku školy, ale proběhla 28. 11. 2023 v Domově důchodců ve Žďáru nad Orlicí, který se nachází vedle základní školy. Škola s ním dlouhodobě spolupracuje, připravuje různé programy pro zpestření dne seniorům. Modelem se stalo 5 žáků, kteří předvedli modely/kostýmy i za spolužáky. Tři žáci pouštěli hudbu. Čtyři žáci se z důvodu nemoci přehlídky neúčastnili. Součástí přehlídky bylo i, že každý žák v anglickém jazyce představil svůj model.

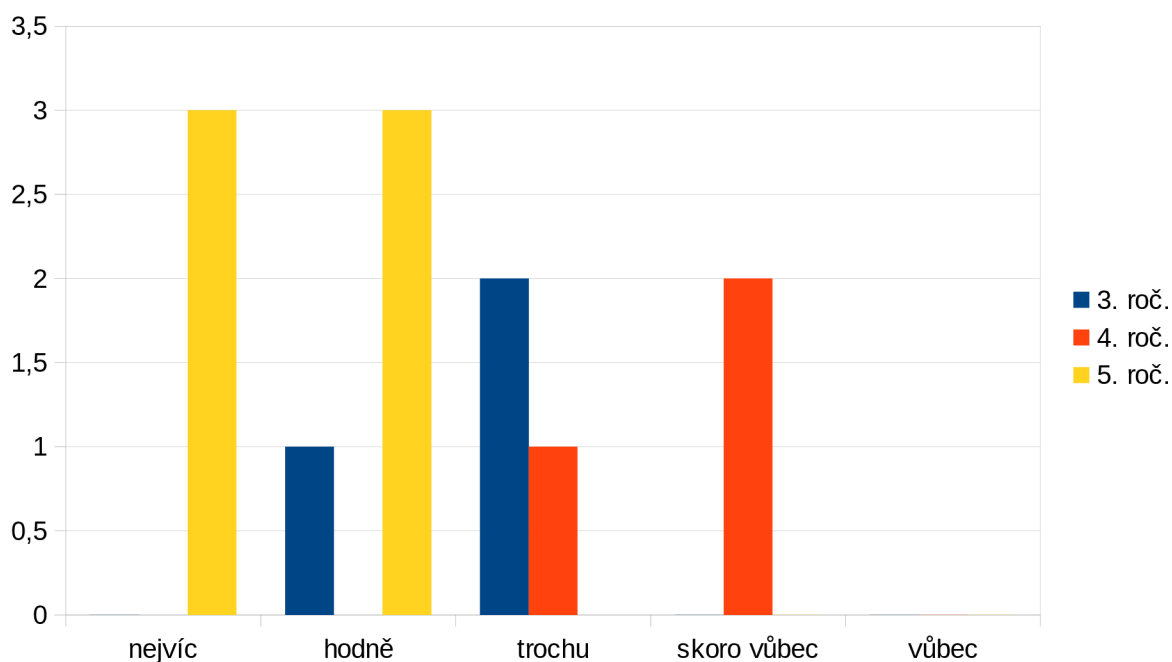
Žáci sklidili od seniorů pochvalu a potlesk za vystoupení i nabitě vědomosti v anglickém jazyce. Ode mne dostali žáci certifikát za účast na projektové výuce a módní přehlídce se svým jménem a od vedoucí pečovatelek si každý žák odnesl sladkou odměnu (více viz obrázky 34 – 39, v přílohách).

9. Vyhodnocení dotazníkového šetření běžné výuky

Výzkum probíhal na srovnání běžné výuky během měsíce října a projektové výuky během měsíce listopadu. Rozdělení do skupin bylo pouze organizačního rázu, nikoli pro výzkumné účely.

Dotazník byl anonymní, žáci pouze vyplnili ročník.

Běžná výuka mě bavila:

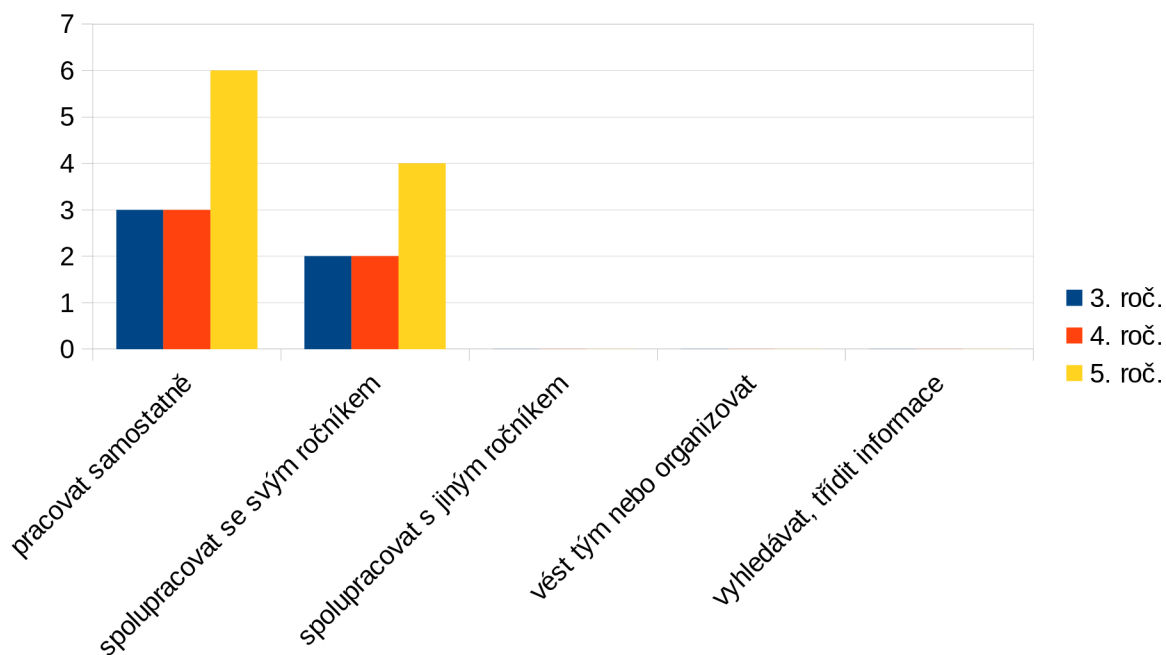
Graf 1

Žáci 3. ročníku s výukou anglického jazyka začínali. Pomalými krůčky se posunovali dopředu, ale zatím si nevěřili. Byl patrný ostych projevit se před spolužáky, přesto jejich odpověď na tuto otázku byla hodně a trochu.

Dva žáci ze 4. ročníku velmi často chybí, možná to byl důvod odpovědi vůbec v dotazníku.

Žáci 5. ročníku již měli zkušenosti s AJ, výuku si užívali, což bylo patrné z výsledku dotazníkového šetření.

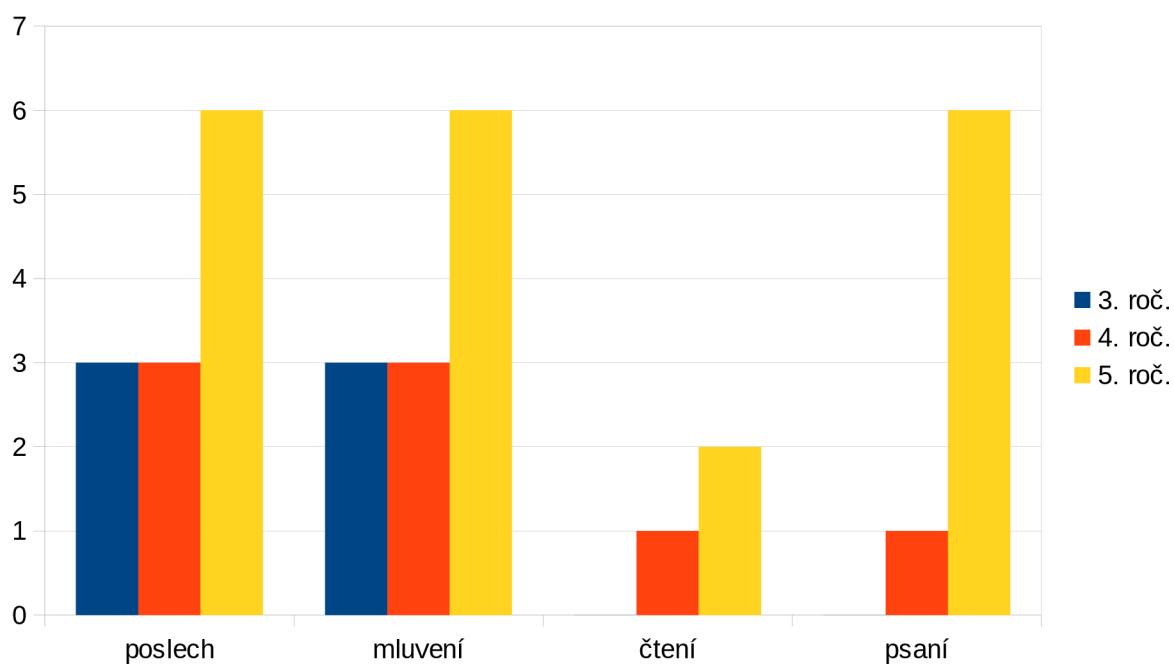
Při běžné výuce jsem měl/a možnost (možnost zaškrtnout více možností):

Graf 2

Výuka na malotřídní škole je směřována na samostatnost žáků. Každý ročník měl své téma, které není možné vždy spojit s vyššími ročníky nebo naopak. Pokud jsem pracovala s jednou třídou, ostatní dva ročníky měly samostatnou práci. Žáci někdy mohou spolupracovat v rámci svého ročníku, ale ne každý žák tuto možnost využil. Jak je patrné z grafu, žáci to cítili stejně.

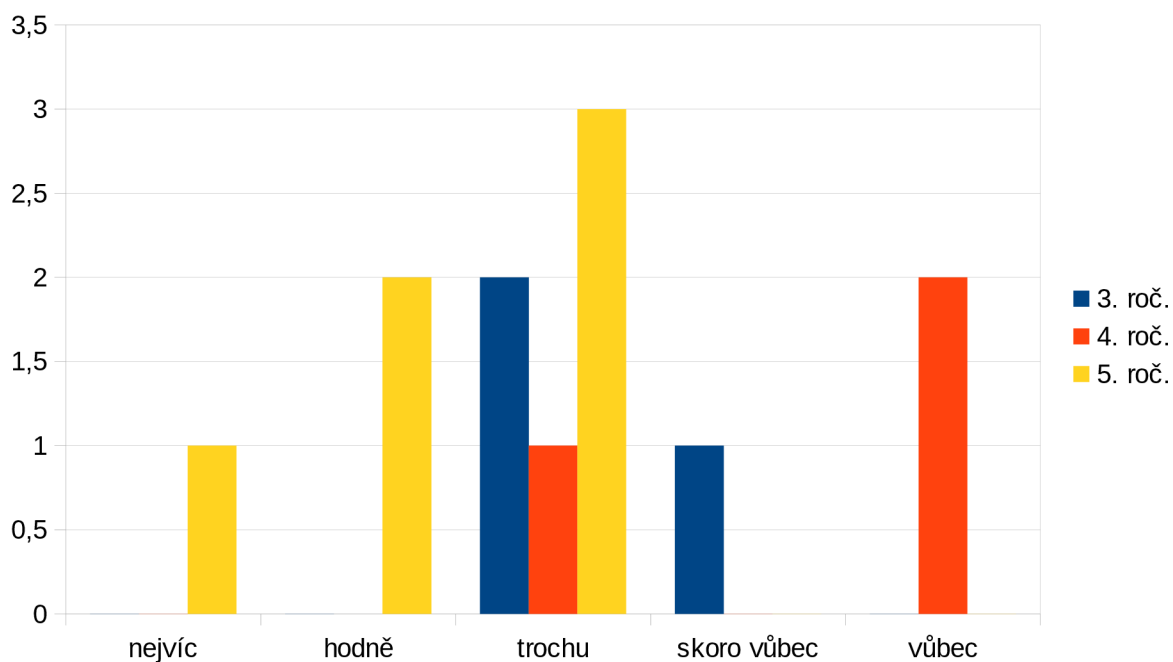
Při běžné výuce si osvojil/a jazykové dovednosti (možnost zaškrtnout více možností):

Graf 3

Žáci 3. ročníku měli začátky výuky anglického jazyka zaměřenou na poslech textů a mluvení zaměřené na správnou výslovnost. Psali a četli jen minimálně, což se ukázalo v grafickém znázornění. Podle grafu všechny tyto dovednosti využívali žáci 5. ročníku.

Slovní zásobu jsem si osvojil/a:

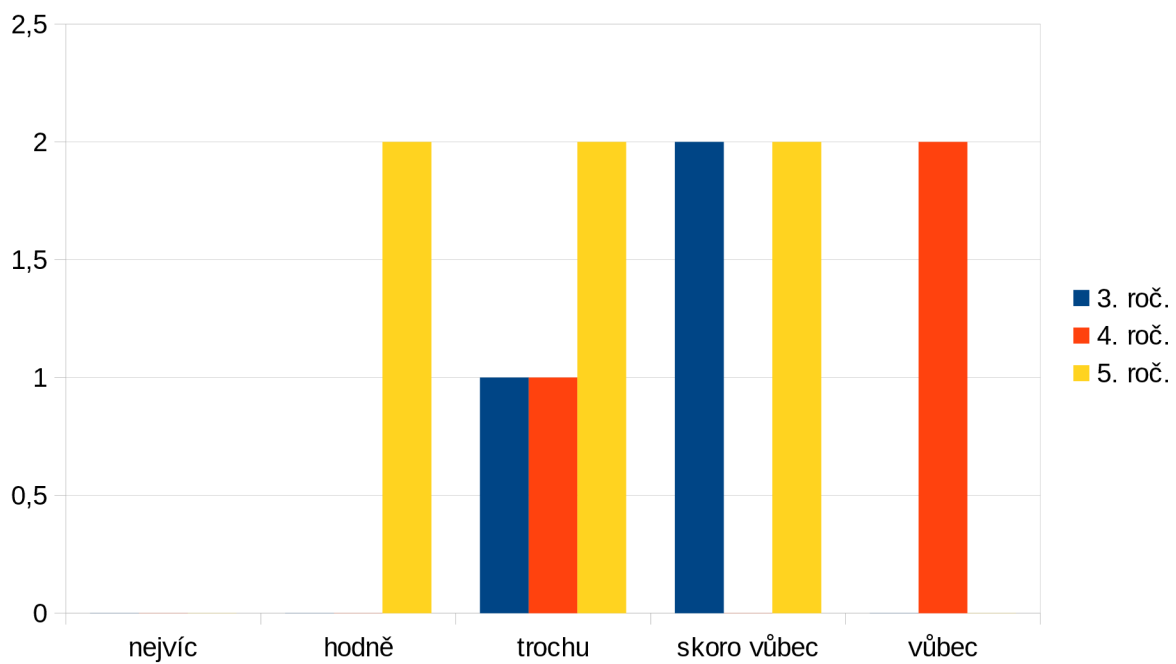
Graf 4

Podle mého názoru byla opět patrná nejistota u žáků 3. ročníku. Maěli pocit, že si osvojili slovní zásobu trochu nebo skoro vůbec.

Žáci 4. ročníku si jeden respondent osvojil výuku trochu a zbývající dva respondenti skoro vůbec.

Možnost „nejvíc“ u 5. ročníku zvolil jeden žák. Nejvíce hlasů bylo u odpovědi trochu.

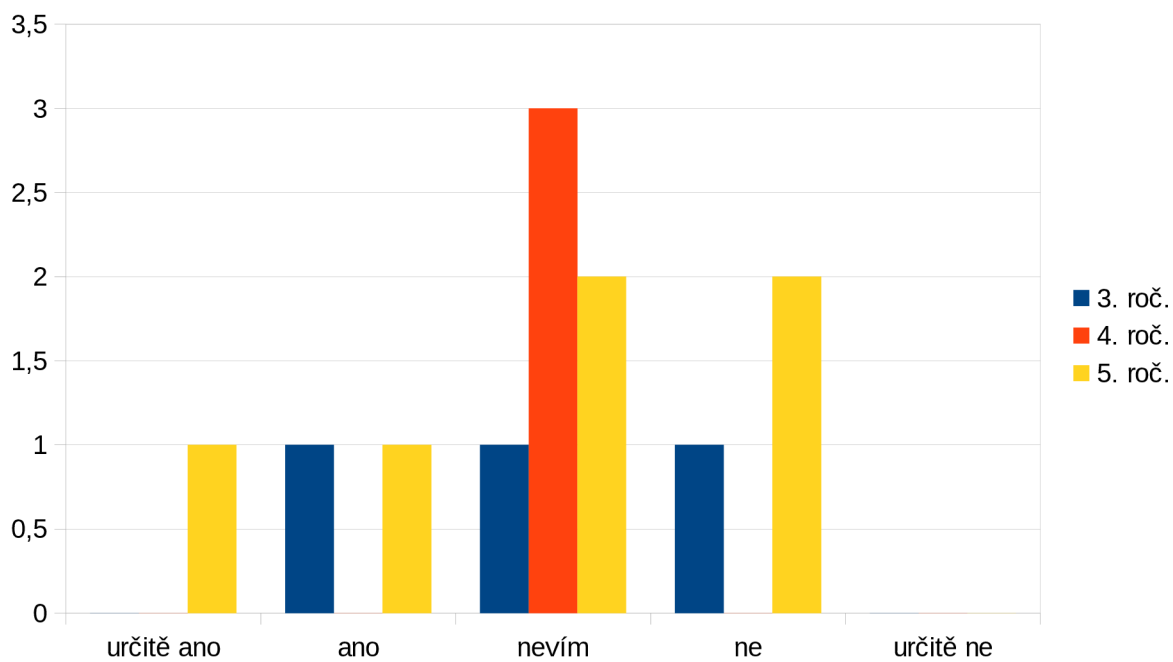
Gramatiku jsem si osvojil/a:

Graf 5

Někteří žáci se podceňují. Možnost „nejvíc“ nezvolil ani jeden žák, přestože učivo zvládají výborně. Nejvíce žáci volili možnost „trochu“.

Chtěli byste jinou formu výuky:

Graf 6

Na tuto otázku nejvíce žáci volili možnost „nevím“. Lze se pouze domnívat, z jakého důvodu volili odpověď „nevím“. Na začátku školního roku jsem se s touto odpovědí setkávala nejčastěji.

10. Sebehodnocení žáků běžné výuky

Na této základní škole nejsou žáci zvyklí na vlastní hodnocení výuky. Důvodem byl zmíněn nedostatek času. Podle mého názoru, reakce žáků na výuku je velmi důležitá nejen pro všechny žáky, ale i pro pedagoga. Od začátku školního roku jsem se snažila zařadit sebehodnocení do výuky. Všechny začátky jsou obtížné a stejné to bylo i u sebehodnocení. Žáci odpovídali pouze pomocí jednoho nebo dvou slov. Obvykle kopírovali odpověď svého spolužáka. Snažila jsem, aby se odpovídali celou větou, ale na tom je ještě potřeba pracovat.

Většinou na otázku: „*Jak se ti výuka líbila?*“

Odpověď zněla „*Dobry, docela dobry, asi dobry*“.

Na otázku: „*Co se ti při výuce dařilo?*“

Většinou žáci odpovídali „*Nevim, všechno, nic*“.

Otázka: „*Co je potřeba více trénovat?*“

Odpověď: „*Nevim, všechno, nic*“.

Překvapila mě odpověď na otázku: „*Co bys chtěl/a při výuce změnit?*“ dvě žákyně z pátého ročníku odpověděly: „*Více času!*“

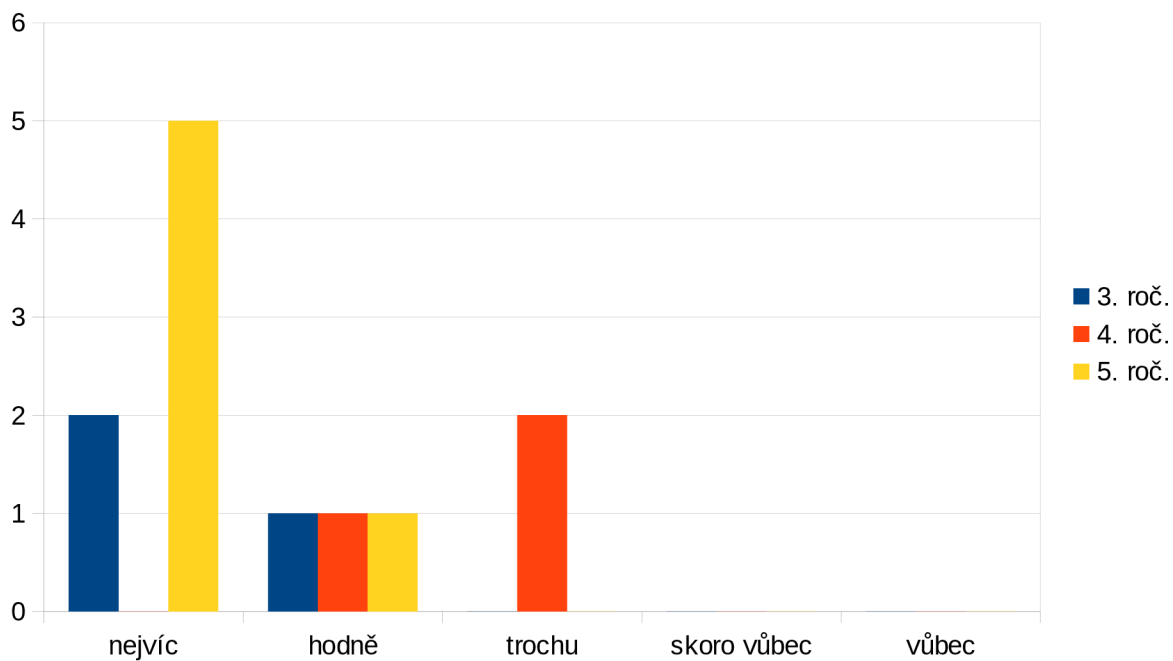
Když jsem reagovala: „*Více času na co?*“

Dostala jsem odpověď: „*Na všechno. Jsme tu tři ročníky a máme jednu hodinu a Vy se musíte věnovat všem stejný čas. Dva ročníky máme samostatnou práci a třetímu se věnujete! Při hodině to spravedlivě střídáte.*“

11. Vyhodnocení dotazníkového šetření projektové výuky

Snahou této výuky je vézt žáky k řešení komplexních problémů.

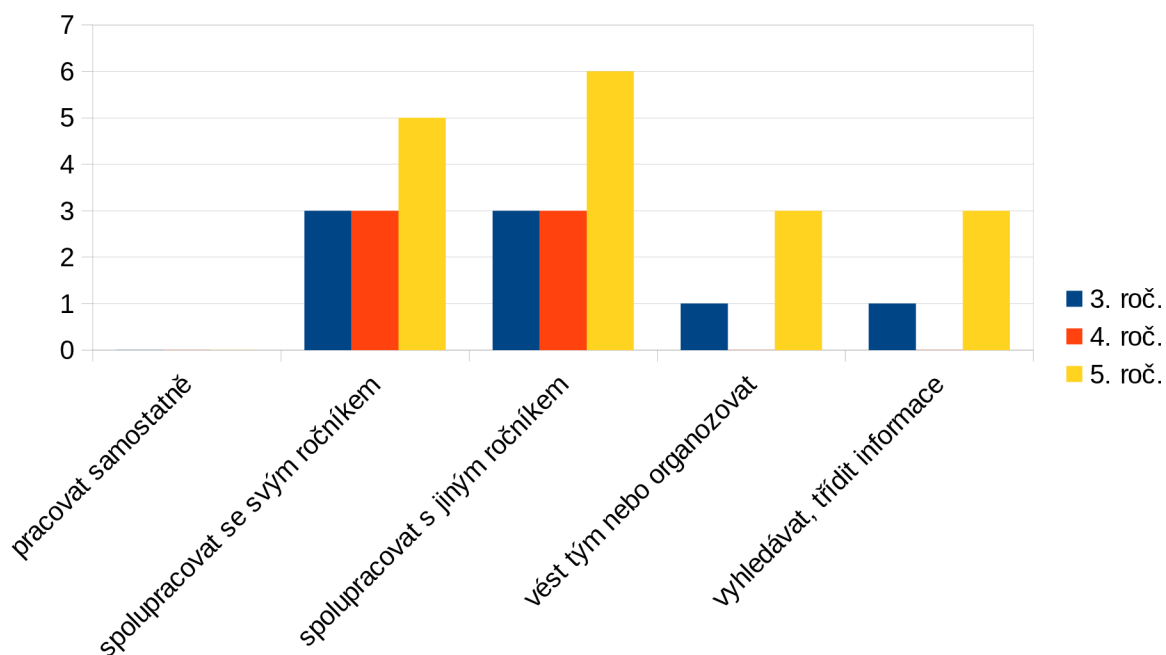
Projektová výuka mě bavila:

Graf 7

Podle grafu je zřejmé, jak žáky výuka bavila. Možnost „skoro vůbec a vůbec“ nevolil žádný žák.

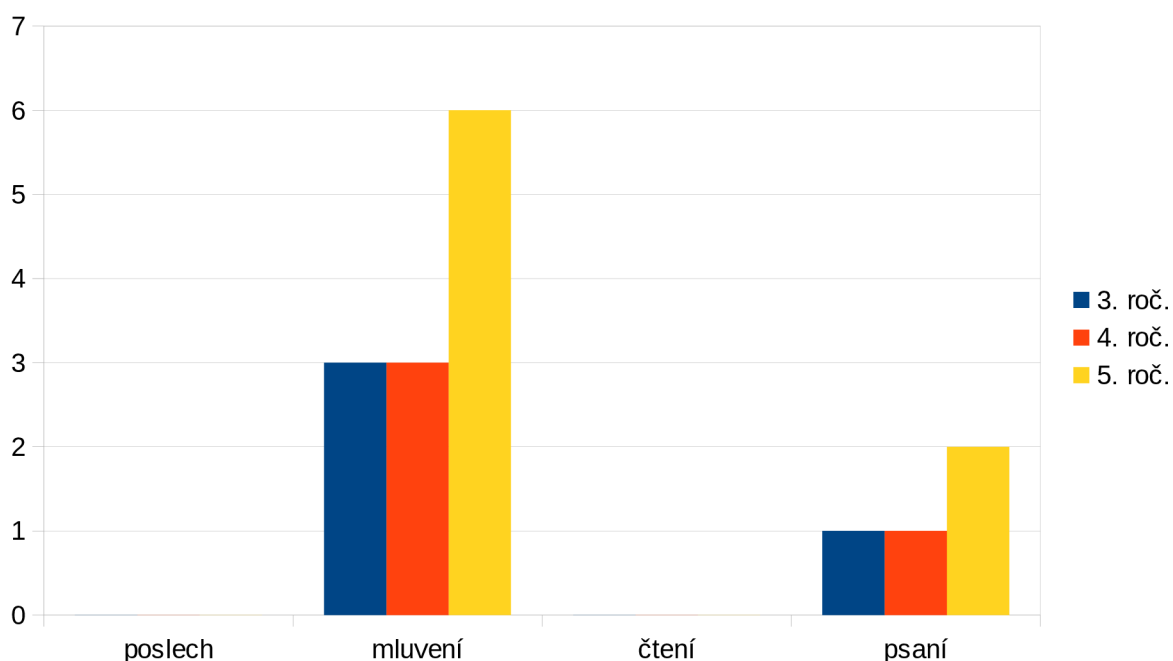
Při projektové výuce jsem měl/a možnost (možnost zaškrtnout více možností):

Graf 8

V tomto grafu je patrné, že výuka byla zaměřena na vzájemnou spolupráci žáků v rámci svého ročníku, ale i v rámci jiných ročníků. Někteří žáci měli možnost vést tým, organizovat práci v týmu. Žáci se naučili vyhledávat a třídit informace. Žádný žák neuvedl možnost pracovat samostatně.

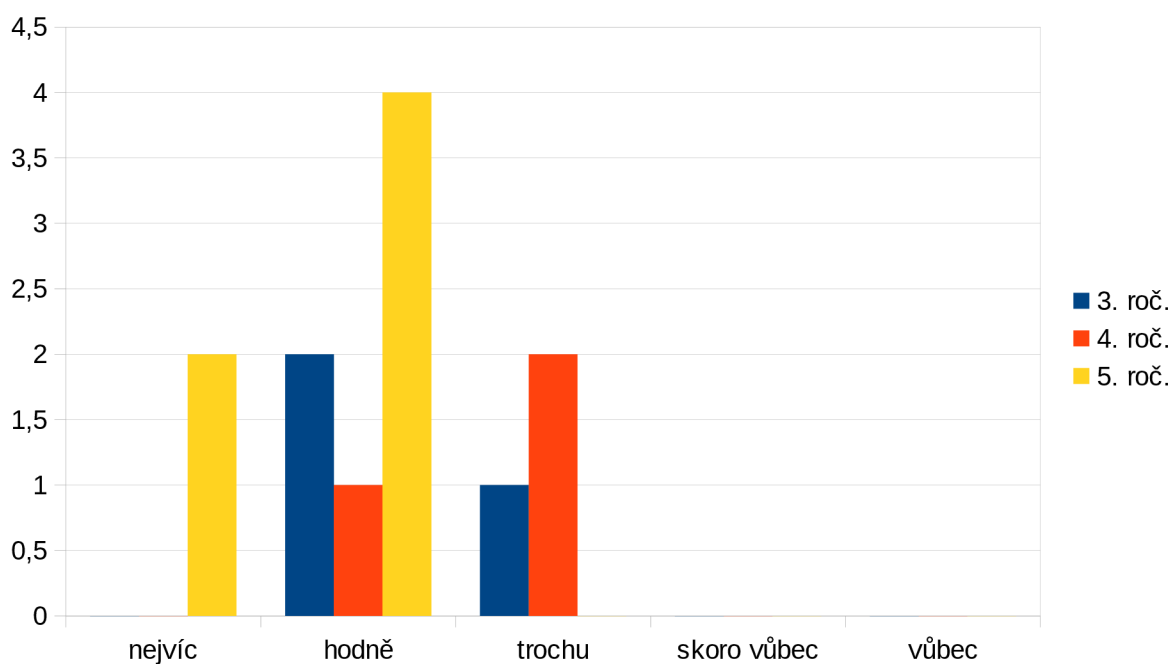
Při projektové výuce si osvojil/a jazykové dovednosti (možnost zaškrtnout více možností):

Graf 9

Projektová výuka byla převážně zaměřena na mluvení, komunikaci, překladu slovíček z českého jazyka do anglického a naopak. Poslech a čtení jsme procvičili pouze u poslechu písní, čtení při čtení textu písně a čtení vlastního textu před spolužáky. Žáci během výuky v prvním týdnu u popisu oblíbeného oblečení psali anglický text na popis obrázku, ale nebylo psaní tolik rozsáhlé oproti běžné výuce.

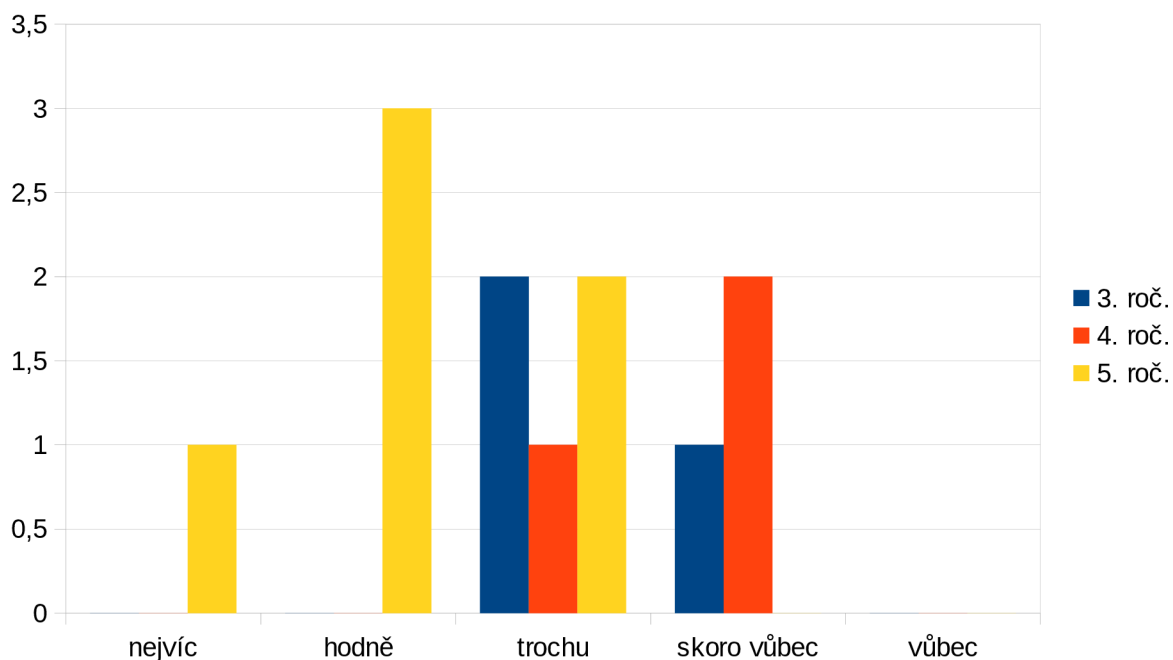
Slovní zásobu jsem si osvojil/a:

Graf 10

Ani jeden žák nezvolil možnost „skoro vůbec ani vůbec“. Toto zjištění je každého pedagoga velmi potěšující informace.

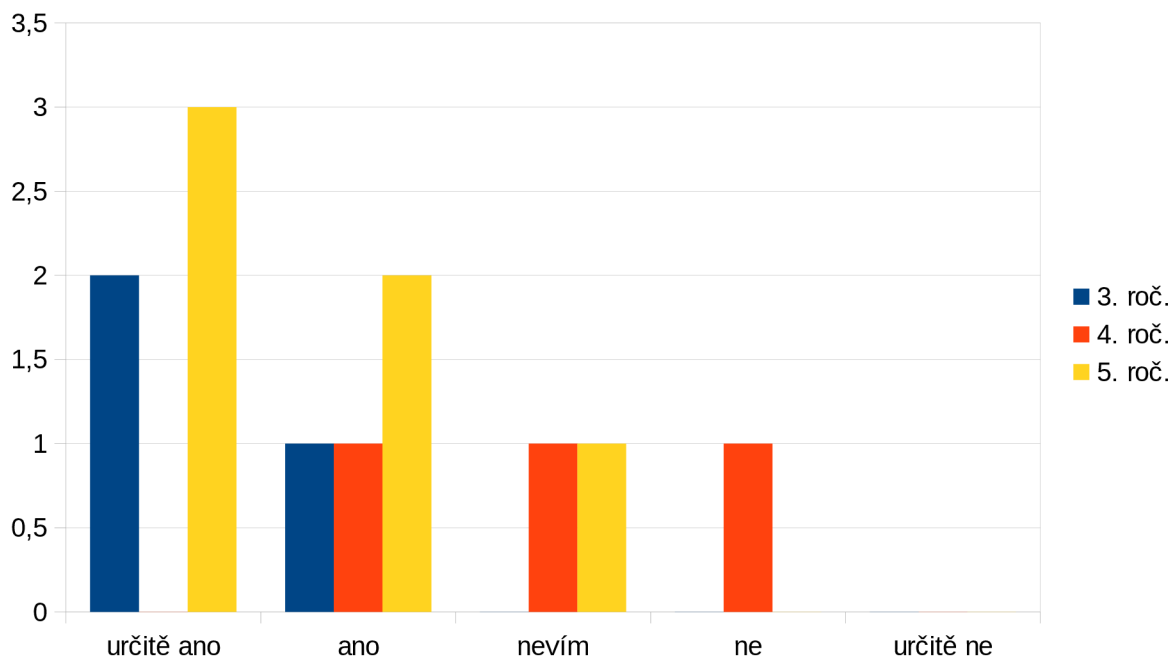
Gramatiku jsem si osvojil/a:

Graf 11

Přestože i gramatika byla součástí projektové výuky v prvním týdnu jsme se zaměřili na tvorbu oznamovací věty v přítomném čase prostém, otázky a odpovědi – What colour is this? Žáci se dotazovali vzájemně mezi sebou, dále i na svém obrázku oblíbeného oblečení napsali 5 vět v anglickém jazyce. Ve druhém týdnu, který se vztahoval na typ oblečení podle ročního období si žáci kladli otázky – What is this? Ve třetím týdnu tématem bylo oblečení podle druhu sportu a povolání. Otázky zněly – Who is this? Podle výsledků dotazníkového šetření si ji „nejvíce“ osvojil pouze jeden žák z 5. ročníku. Ale již i žáci 3. a 4. ročníku uvedli osvojení gramatiky podle svého uvážení.

Chtěli byste další podobnou výuku:

Graf 12

Převážná část žáků by zřejmě ráda využila možnost další projektové výuky podle dotazníkového šetření.

12. Sebehodnocení projektové výuky

Sebehodnocení jsme zařadili každý den před koncem výuky. Každý žák i žákyně měli dostatek prostoru zhodnotit svoji výuku. Po ukončení projektové výuky žáci hodnotili celou projektovou výuku. Při tomto hodnocení jsem dostala od žáků odpověď celou větou a to nejen od žáků z pátého ročníku, ale i ze třetího a čtvrtého ročníku.

Na otázku: *„Jak se vám líbila nebo nelíbila projektová výuka a proč?“*

Odpověď: *„Projektová výuka se mi moc líbila, protože jsme se o oblečení učili ve všech předmětech.“*

„Projektová výuka byla super, protože jsme se učili všichni spolu.“

„Projektová výuka mě bavila, protože jsem mohla říct, jak to chci udělat podle sebe.“

„Mně se nelíbilo to malování toho oblečení.“

Otázka: *„Co se vám při výuce podařilo?“*

Odpověď: *„Přestal jsem se stydět mluvit anglicky před ostatními.“*

„Mohla jsem říkat ostatním, co mají dělat.“

„Bez učení doma, umím oblečení.“

Otázka: *„Co byste chtěli na této výuce změnit?“*

Odpověď: *„Nic, chci aby trvala do konce školního roku.“*

„Chci to dál, ale něco jiného.“

13. Diskuze a doporučení pro pedagogickou praxi

V malotřídní škole je obecně řečeno výuka náročná na přípravu, ale na druhou stranu usnadnění vidím v tom, že žáci mohou získat spoustu nových dovedností a vědomostí od starších spolužáků. Jedná se tedy o věkově smíšenou třídu, která vykazuje heterogenitu i v úrovni jazykových dovedností a znalostí, stejně tak jako v rozvinutosti dalších zkoumaných dovedností typu spolupráce, řešení problémů apod.

Dle mé osobní zkušenosti se, do výuky formou projektu se pustí jen málo škol z důvodu náročnosti, odmítavého způsobu ze strany pedagogů, žáků ale i rodičů. Zapojení projektové výuky do výuky anglického jazyka je dle mého názoru ještě složitější, jelikož i spousta rodičů nemá žádnou zkušenost i cizím jazykem nebo mají základy ruského jazyka, ale s výukou anglického jazyka se během svého studia nesetkali nebo jen velmi zřídka a nejsou si jisti, jak pomoci, jak vědomosti a dovednosti v jazyce rozvíjet.

V této kapitole jsou shrnuty výsledky výzkumu (a to jak dotazníkového šetření pro běžnou a projektovou výuku, tak výsledky sebehodnocení žáků, doplněné o reflexi vlastní výukové zkušenosti, tedy sebereflexi).

První otázka zněla výuka mě bavila. Možností byla zvolit odpověď nejvíc, hodně, trochu, skoro vůbec a vůbec. Možnost vůbec nezvolil ani jeden žák. První dvě možnosti volili převážně žáci 5. ročníku, trochu a skoro vůbec volili žáci 3. a 4. ročníku. Zatímco u projektové výuky možnost nejvíc volilo sedm žáků z dvanácti žáků účastněných na výuce, variantu hodně uvedli tři žáci a trochu dva žáci. U odpovědi skoro vůbec a vůbec nebyl uveden ani jeden hlas. Z tohoto porovnání mohu jen usoudit, že žáky projektová výuka zaujala a bavila.

Druhá otázka zněla, jakým způsobem mohli žáci při výuce pracovat. Bylo možné zvolit i více odpovědí. U této otázky byly možnosti také stejné a žáci si mohli vybrat, pracovat samostatně, spolupracovat se svým ročníkem, spolupracovat s jiným ročníkem, vést tým nebo organizovat, vyhledávat a třídit informace. V běžné výuce žáci zvolili možnost v odpovědi pracovat samostatně, kterou zvolili téměř všichni žáci. Také vybrali možnost spolupracovat se svým ročníkem. Zbylé tři možnosti neuvedl ani jeden žák. U projektové výuky žáci nejvíce volili ve své odpovědi spolupráce se svým ročníkem, ale i jiným ročníkem. Dále žáci měli možnost organizovat práci, vést tým, vyhledávat informace a třídit. Z těchto výsledků vyplývá, že třídní kolektiv vzájemně spolupracoval, podle mého sledování výuky se žáci střídali

v organizování práce, převážně to byli žáci 5. ročníku, kteří rozdělili úkoly ostatním spolužákům ve své skupině.

Třetí otázka se týkala uvést možnost při osvojení jazykových dovedností. Opět byla možnost volby více odpovědí. Žáci si mohli osvojit dovednosti v poslechu, mluvení, čtení a psaní. První dvě varianty uvedli všichni žáci. Čtení a psaní zvolili žáci 4. a 5. ročníku. U projektové výuky všichni žáci napsali možnost mluvení a dva žáci psaní. Nelze jednoznačně potvrdit, že bychom při projektové výuce nepsali při výuce anglického jazyka ani jediné slovo, ale na rozdíl od běžné výuce byla tato výuka více zaměřena na mluvení, konverzace, překlady z českého jazyka do anglického a naopak.

Ve čtvrté otázce jsem zjišťovala, jak si osvojili žáci slovní zásobu podle jejich uvážení. Možnosti byly nejvíc, hodně, trochu, skoro vůbec a vůbec. První dvě možnosti v běžné výuce zvolili žáci 5. ročníku. Žáci 3. a 4. ročníku zvolili možnost trochu, skoro vůbec a dva žáci ze 4. ročníku zaškrtnuli možnost vůbec. Podle mého názoru nevím, z jakého důvodu žáci vybrali možnost vůbec, protože při výuce reagovali, pracovali, sice pomaleji a méně přesně na rozdíl od svých spolužáků, ale slovní zásobu si do jisté míry osvojili také. V projektové výuce zvolili žáci z prvním třech možností, poslední dvě neuvedli ani jeden žák. Možná to bylo také tím, že se slovní zásoba na téma oblečení opakovala po celý měsíc napříč všemi předměty.

Pátá otázka byla zaměřena na osvojení gramatiky. Žáci měli na výběr ve své odpovědi nejvíc, hodně, trochu, skoro vůbec a vůbec. Při běžné výuce byly uvedeny všechny možnosti. V projektové výuce možnost vůbec nezvolil ani jeden žák. Dle mého pozorování je důvodem fakt, že v projektové výuce žáci neustále komunikovali na dané téma a snažili se odpovídat celou větou. Žáci si tak neosvojili pouze slovní zásobu, ale také jsme se zaměřili v gramatice na otázky

a odpovědi kladné i záporné. Žáci se dotazovali mezi sebou ve skupině, ale i vzájemně i mezi skupinami. Zaměřili jsme se na věty jmenuji se, mám či nemám rád, na sloveso mít, nosím na sobě atd.

V šesté otázce jsem zjišťovala od žáků po běžné výuce, jestli by chtěli jinou formu výuky a možnosti ke zvolení byly určitě ano, ano, nevím, ne a určitě ne. Odpovědi byly vyrovnané, ale nejčastěji byly uvedeno nevím, poslední variantu nezvolil nikdo. Nyní se mohu pouze domnívat, že nevěděli jakým jiným způsobem se lze vyučovat. Po ukončení projektové výuky jsem se dotazovala, zda-li by žáci chtěli další podobnou výuku. Výběr možností na odpověď byly stejné. Převažovala varianta určitě ano a ano. Dva žáci napsali nevím a jedna

možnost byla ne. Toto zjištění na závěr potvrdilo dle mého názoru funkčnost a úspěšnost projektové výuky a vhodnost jejího zařazení, a to nejen do výuky anglického jazyka, nejen do malotřídního prostředí, či nejen na 1. stupeň základních škol.

Závěrem s přidáním sebereflexe vlastní výukové praxe, mohu z mého pohledu říci, že při běžné výuce žáci pracovali podle pokynů a zadání převážně samostatně. Pokud s jednou třídou probírám nové učivo, ostatní dva ročníky mají samostatnou práci. Každý žák pracuje samostatně nebo mohou pracovat společně v rámci jednoho ročníku. Některá zadání procvičují s paní asistentkou. Když se potřebují na práci více soustředit je možné využít počítačovou třídu, kde je možné procvičování na počítačích stranou od ostatních ročníků. Na projektové výuce se mi velmi líbila spolupráce všech ročníků. Žáci si sami určovali, jakým způsobem bychom mohli pokračovat. U žáků třetích ročníků byl při běžné výuce patrný ostych hovořit anglicky, ten byl ale při projektové výuce odbourán. Mluvili anglicky, aniž by si to uvědomovali. Podle zpětné vazby od žáků při sebehodnocení (viz výše) si žáci projektovou výuku užili. Bylo patrné, že žáci pracovali s elánem, bez problémů a s nadšením. Žáci pracovali svědomitě i v rámci výchov, které nevyučují (viz připravené kostýmy).

Drobným negativem byl fakt, že vyučovací hodiny projektové výuky byly hlučnější než při běžné výuce, ale tomu se nelze vyvarovat, když se jedná o skupinové práce, ani to není dle mého názoru záhodno. Druhým částečným negativem bylo, že jsme se museli držet tematického plánu. Nicméně v rámci projektové výuky se projekt prolínal do všech předmětů, žáci spolupracovali na daném tématu společně. Sami si mohli také zvolit, jak bude výuka probíhat, což je velmi bavilo. Projektovou výuku bych tedy v závěru ráda doporučila všem pedagogům. Tato výuka může trvat jeden den, týden, měsíc podle svého uvážení, ale je úspěšná (jak pro rozvoj jazykových znalostí a dovedností, tak pro rozvoj dalších dovedností včetně mezipředmětových vztahů).

Závěr

V závěrečné práci jsem se v teoretické části pokusila nastínit a představit východiska ke zvolenému námětu, tedy projektová výuka pro výuku anglického jazyka na 1. stupni ZŠ.

Pozornost byla zaměřena na vymezení pojmů souvisejících s výukou na prvním stupni základní školy. Zabývala jsem se výukovými metodami, rozdílu mezi projektem a projektovou výukou. Snažila jsem se poukázat na vývoj projektové výuky a nastínit základy projektové výuky a projektovou výuky v současnosti. Upozornila jsem nejen na pozitivní ale i negativní stránky projektové výuky. Dále jsem se zaměřila na přípravu a plánování projektu, hodnocení projektu, zvláště pro prostředí malotřídní školy a pro oblast výuky anglického (cizího) jazyka, a to na příkladu CLIL přístupu k výuce. .

Jádro práce tvoří praktická část, v níž je popsán cíl výzkumu a blíže specifikovány metody výzkumu. Jsou zde podrobně popsány výsledky nejen výsledky dotazníkového šetření a sebehodnocení žáků po dané metodě výuky.

Práce je zakončena na teorii a empirii založenými doporučeními pro pedagogickou praxi.

Zdroje

Odborná literatura

COUFALOVÁ, J. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy*. Nakladatelství Fortuna. Praha 2006. ISBN 80-7168-958-0

ČAPEK, R. *Líný učitel – Vše o školním hodnocení*. Nakladatelství Dr. Josef Raabe s.r.o. 2022. ISBN 978-80-7496-511-1

CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1369-4

KOTEN, T. *Škola ? V pohodě! Metody, hry a formy práce pro realizaci učiva, pro dosažení očekávaných výstupů a rozvoj klíčových kompetencí*. Most 2006. ISBN 80-86654-18-4

KOTEN, T. *Škola ? V pohodě! (2) Projektové vyučování na základní škole*. Metodika 2009. ISBN 978-80-86654-25-6

KRATOCHVÍLOVÁ, J. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2016. ISBN 978-80-210-8163-5

LOKŠOVÁ, I., LOKŠA, J. *Tvořivé vyučování*. Grada Publishing a.s. 2003. - 208 s. ISBN 80-247-0374-2

MAŇÁK, J., ŠVEC, V., *Výukové metody*. Paido edice pedagogické literatury. Brno 2003. ISBN 80-7315-039-5

PRŮCHA, J., *Alternativní školy a inovace ve vzdělání*. Vyd. 3., aktualiz. Praha 2012.: Portál. ISBN 978-80-718-999-4

SKUTIL, M., ZIKL P. A kol. *Pedagogický a speciálně pedagogický slovník*. Grada Publishing, a.s. 2011. ISBN 978-80-247-3855-0

ŠMÍDOVÁ, T., TEJKALOVÁ L., VOJTKOVÁ N. *CLIL ve výuce, Jak zapojit cizí jazyky do vyučování*. Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Praha 2012. ISBN 978-80-87652-57-2

TOMKOVÁ, A. KAŠOVÁ, J., DVOŘÁKOVÁ, M. *Učíme v projektech*. Vyd. 1. - Praha: Portál 2009. - 176 s. ISBN 978-80-7367-527-1 (brož.)

TŮMOVÁ, J. *Science podpora metody CLIL na základních a středních školách*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2019. ISBN 978-80-7481-244-6

Internetové odkazy:

MŠMT [online]. [vid. 11. 03. 2023]. Dostupné z:

<https://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/pocet-malotridnich-skol-v-cr>

MONTESSORICR.CZ [online]. [vid. 12. 03. 2023]. Dostupné z:

<https://www.montessoricr.cz/objevte-montessori/slovnicek/152-v/442-vekove-smisene-skupiny>

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY. „*Kroky*“ [online]. [vid. 15. 03. 2023]. Dostupné z:

<https://42968d5d58.clvaw-cdnwnd.com/962c8c199e079cfa0083b9107a34802b/200001881-98acf98ad2/%C5%A0VP%20Kroky%202018%20.pdf?ph=42968d5d58>

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY. *Školda*. [online]. [vid. 15. 03. 2023]. Dostupné z:

<https://www.zsmsalbrechtice.cz/wp-content/uploads/2020/10/Skolni-vzdelavaci-program-ZS.pdf>

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM. *Sovička*. Základní škola a Mateřská škola, Potštejn, okres Rychnov nad Kněžnou [online]. [vid. 15. 03. 2023]. Dostupné z:

<https://www.skolapotstejn.cz/dokumenty-zs?filesRenderer-objectId=9134298&id=4&action=detail&do=filesRenderer-download>

Přílohy

Příloha 1: obrázky

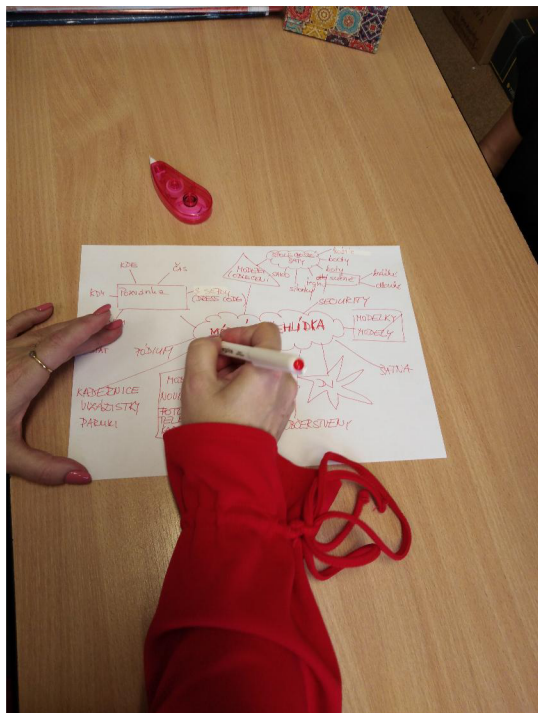

Obrázek 2

práce žáků na myšlenkové mapě

Obrázek 3
práce žáků na myšlenkové mapě

Obrázek 4
práce žáků na myšlenkové mapě

Obrázek 5

pomůcky na procvičení oblečení v hodinách AJ

Obrázek 6

pomůcky na procvičení oblečení v hodinách AJ

Obrázek 7

pomůcky na procvičení oblečení v hodinách AJ

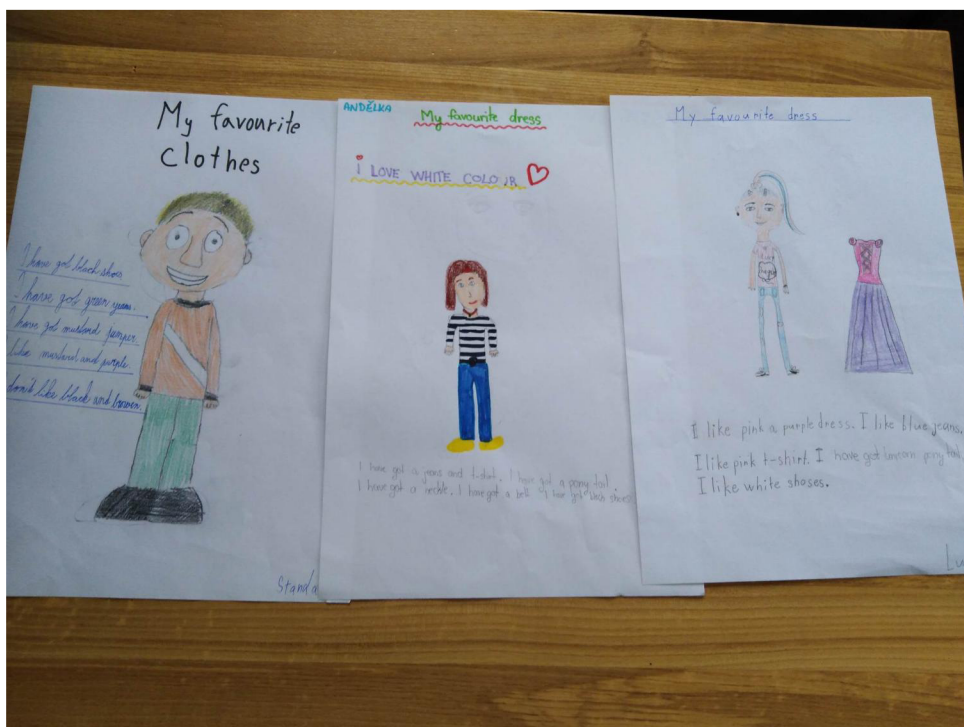

Obrázek 8

oblíbené oblečení žáků

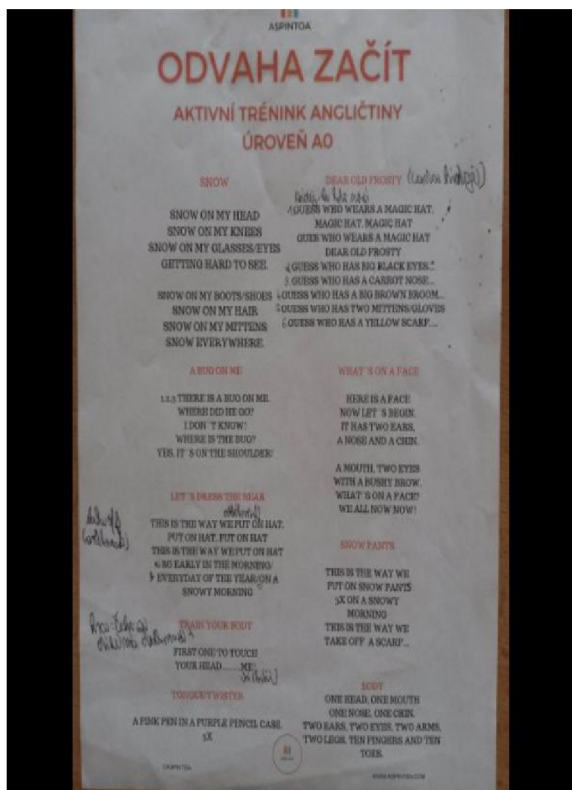
Obrázek 9
oblíbené oblečení žáků

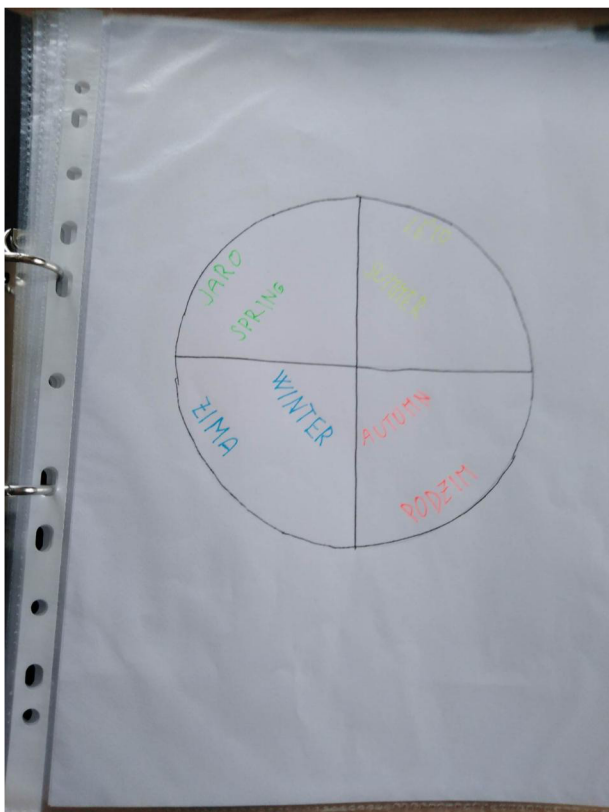
Obrázek 10
oblíbené oblečení žáků

Obrázek 11
pracovní list na vyjmenovaná slova

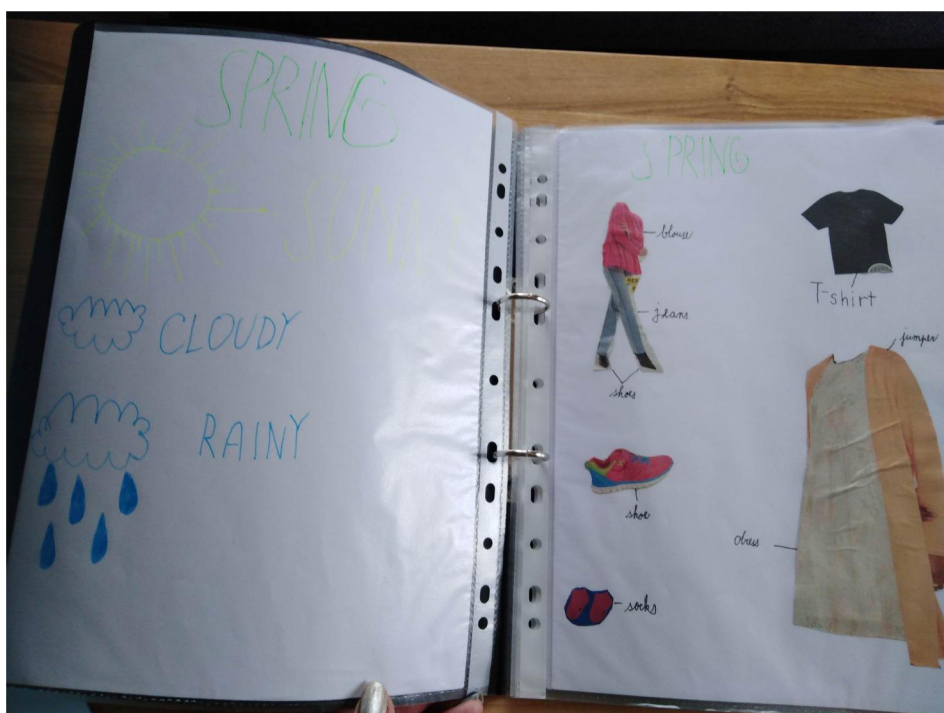

Obrázek 12
text písňě

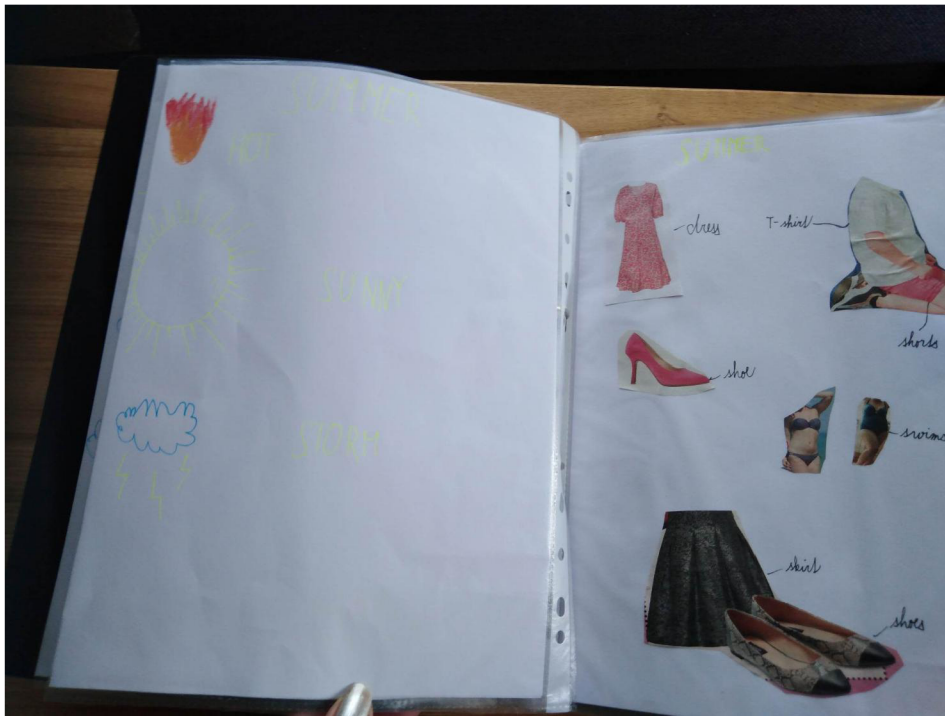
Obrázek 13

práce žáků první skupiny na katalogu

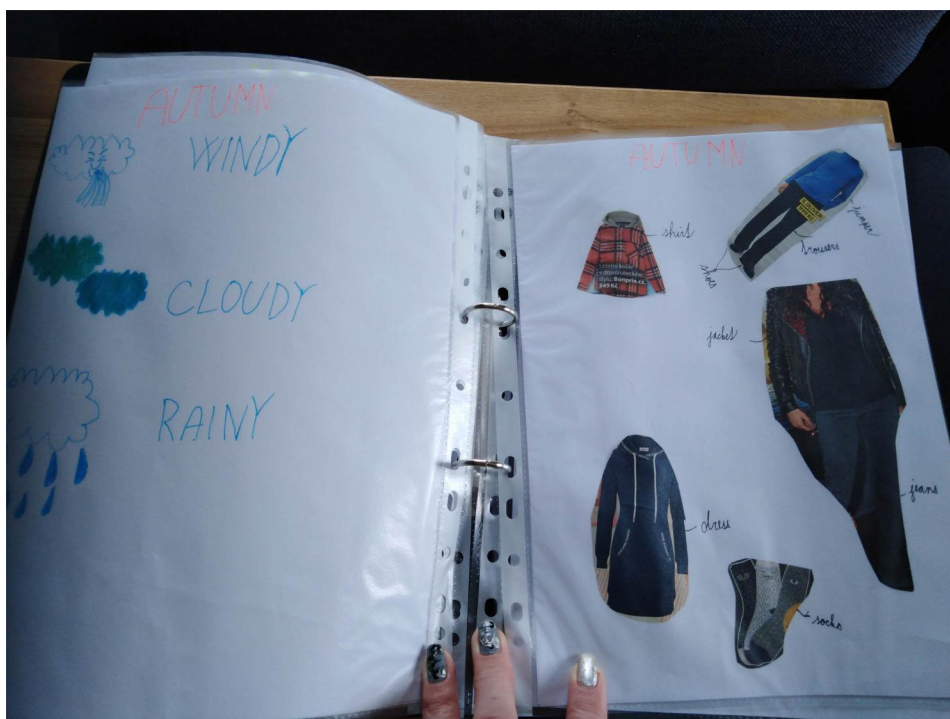
Obrázek 14

práce žáků první skupiny na katalogu

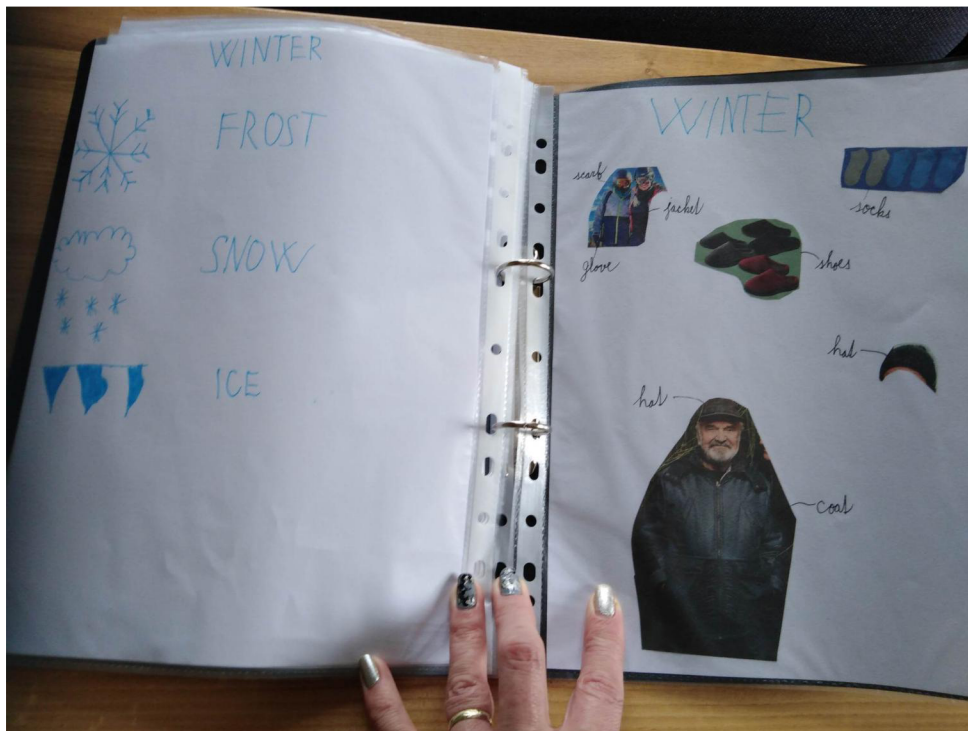
Obrázek 15

práce žáků první skupiny na katalogu

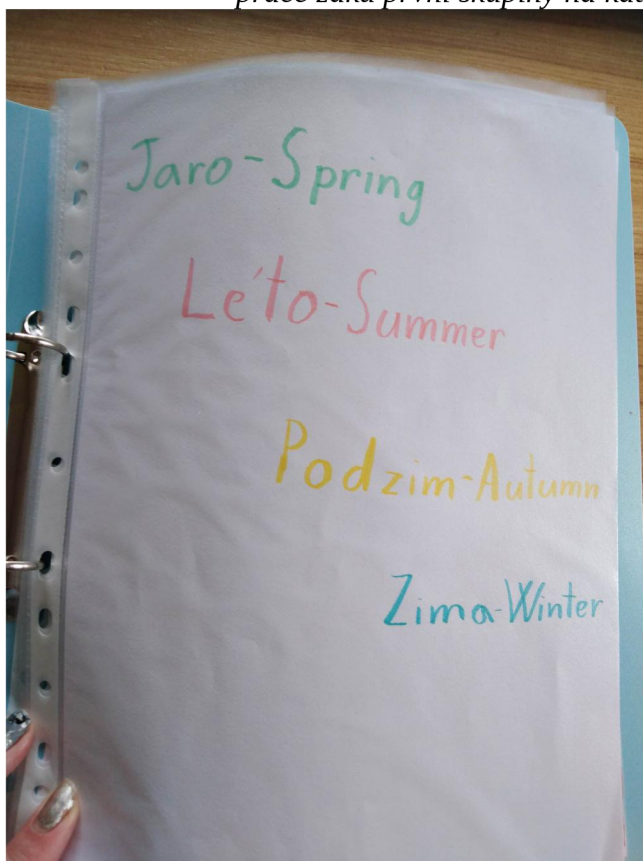
Obrázek 16

práce žáků první skupiny na katalogu

Obrázek 17

práce žáků první skupiny na katalogu

Obrázek 18

práce žáků druhé skupiny na katalogu

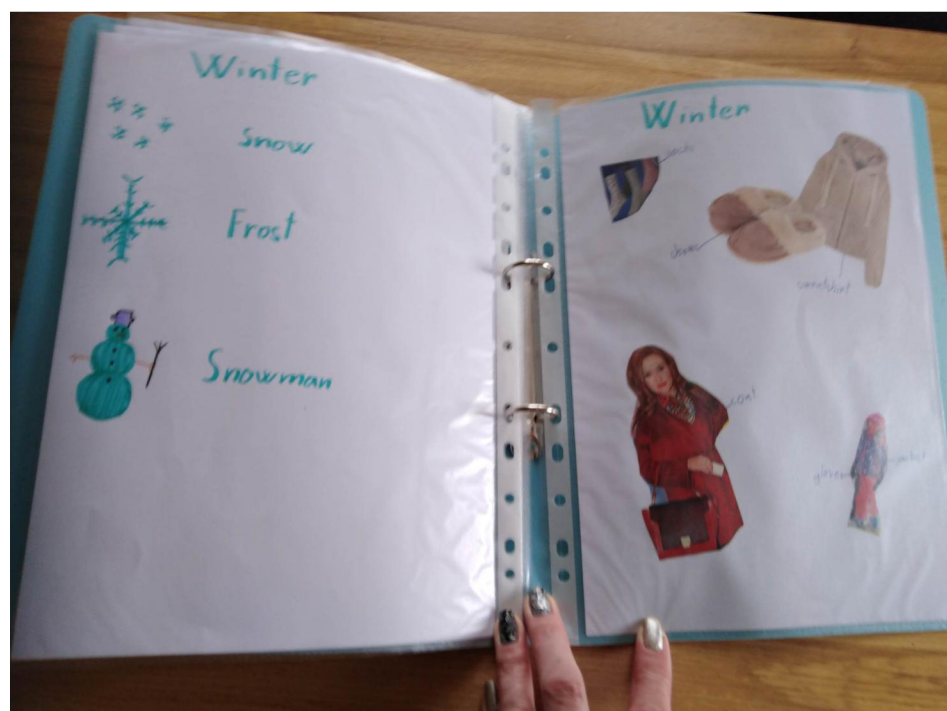
Obrázek 19
práce žáků druhé skupiny na katalogu

Obrázek 20
práce žáků druhé skupiny na katalogu

Obrázek 21
práce žáků druhé skupiny na katalogu

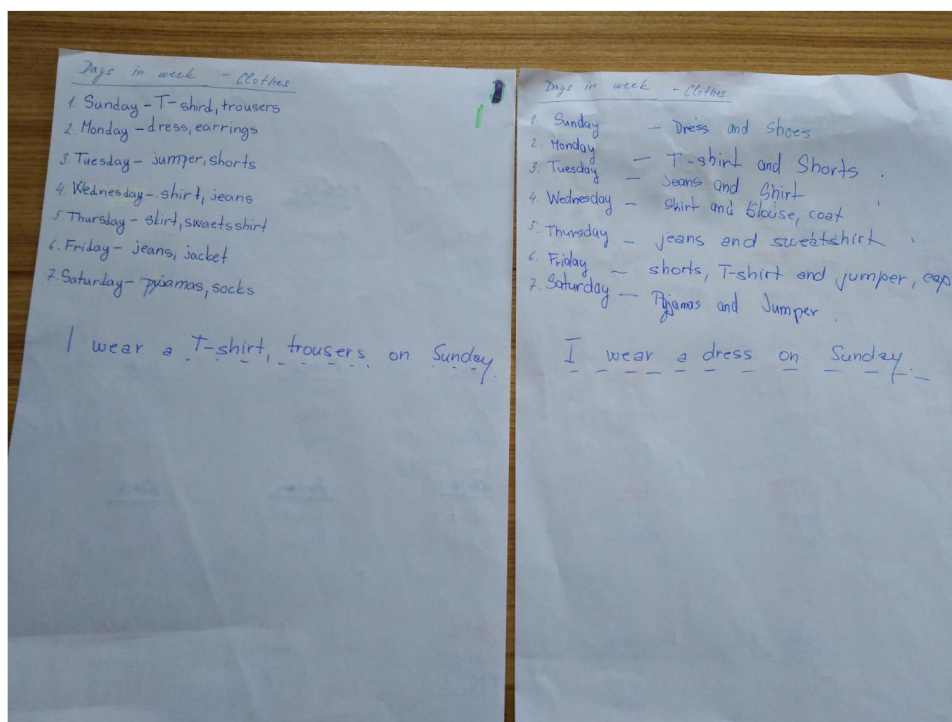

Obrázek 22
práce žáků druhé skupiny na katalogu

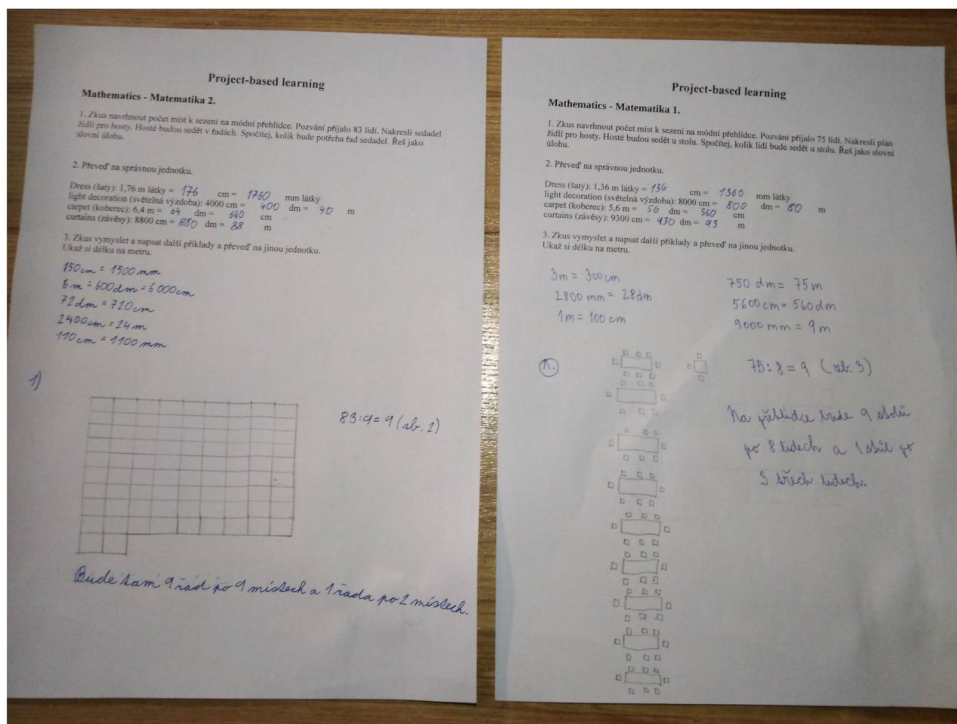
Obrázek 23

přesmyčky na procvičení oblečení a ročních období

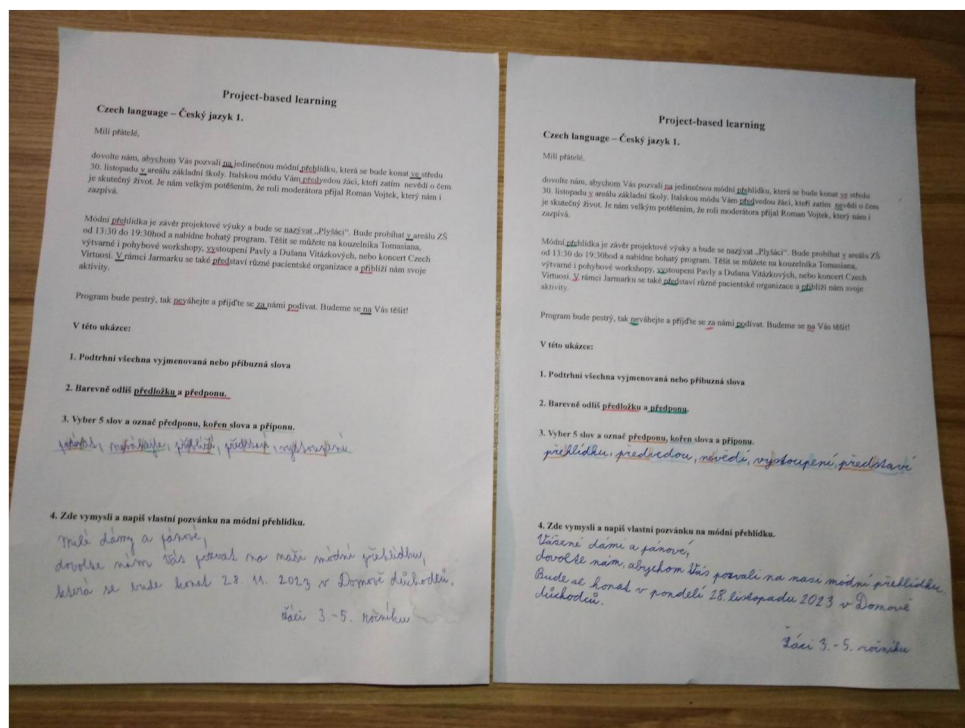

Obrázek 24

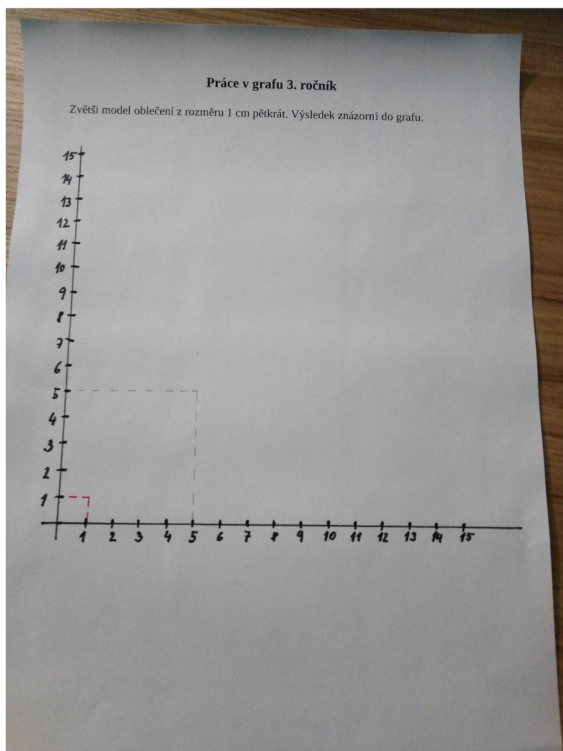
pracovní list na procvičení dnů v týdnu s oblečením

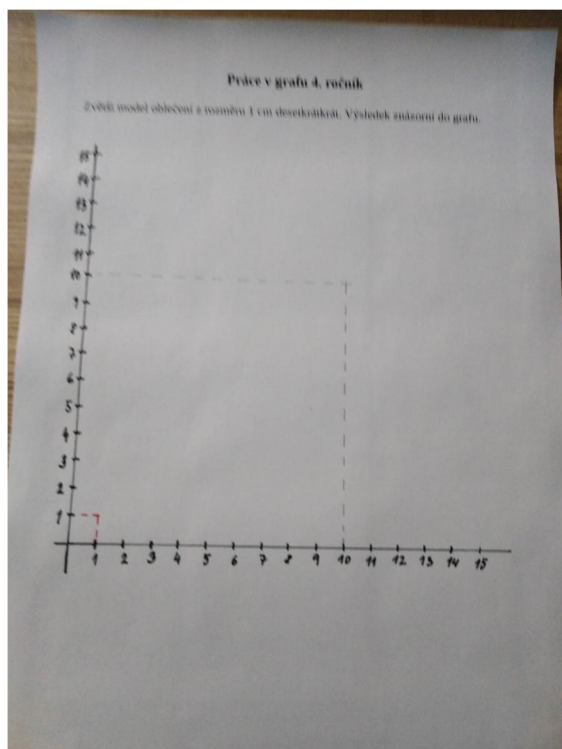
Obrázek 25
převody jednotek

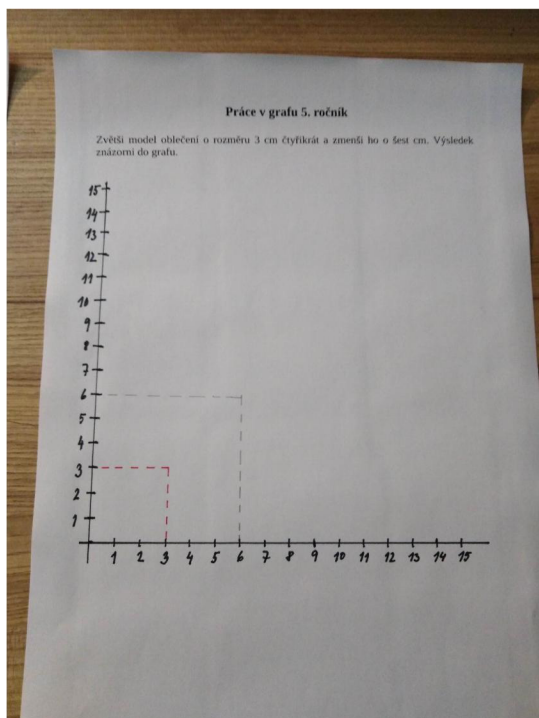
Obrázek 26
práce v textu

Obrázek 27
práce s grafem

Obrázek 28
práce s grafem

*Obrázek 29
práce s grafem*

*Obrázek 30
práce žáků na PC na pozvánce*

Obrázek 31
práce žáků na PC na pozvánce

Módní přehlídka

Kde: Domov důchodců Žďár nad Orlicí

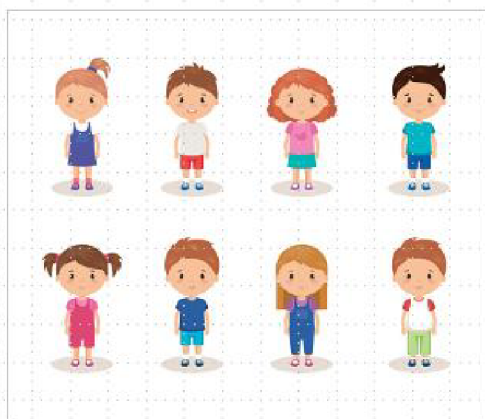
Kdy: 28. listopadu 2023

V kolik: 10:00-12:00

S sebou: dobrou náladu

Srdečně vás zveme na módní přehlídku.

Žáci ZŠ a MŠ Žďár nad Orlicí

Obrázek 32
pozdávka 1. skupiny

Módní přehlídka

Srdečně vás zveme na módní přehlídku.

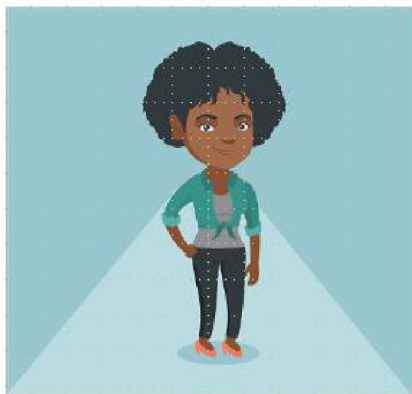
Kde: Domov důchodců Žďár nad Orlicí

Kdy: 28. listopadu 2023

V kolik: 10:00-12:00

Nezapomeňte si s sebou vzít dobrou náladu.

Žáci ZŠ a MŠ Žďár nad Orlicí

Obrázek 33
pozvánka 2. skupiny

Obrázek 34
módní přehlídka

Obrázek 35
módní přehlídka

Obrázek 36
módní přehlídka

Obrázek 37
módní přehlídka

Obrázek 38
módní přehlídka

Obrázek 39
módní přehlídka

Příloha 2: tabulka

Tabulka 2: míry žáků

	Obvod hlava	Šířka ramen	Horní končetina	Obvod pasu	Dolní končetina	Délka chodidla
Lucká	46 cm	34 cm	62 cm	58 cm	85 cm	22 cm
Klárka	50 cm	34 cm	54 cm	55 cm	83 cm	20 cm
Luboš	53 cm	34 cm	58 cm	62 cm	78 cm	21 cm
Nikča	49 cm	32 cm	52 cm	54 cm	80 cm	20 cm
Radovan	51 cm	33 cm	56 cm	57 cm	84 cm	22 cm
Pavel	55 cm	37 cm	59 cm	81 cm	77 cm	23 cm
Nela	54 cm	35 cm	57 cm	60 cm	79 cm	21 cm
Andělka	53 cm	36 cm	58 cm	64 cm	80 cm	20 cm
Bára	55 cm	39 cm	61 cm	83 cm	86 cm	22 cm
Alička	53 cm	38 cm	60 cm	79 cm	82 cm	21 cm
Vilda	54 cm	30 cm	52 cm	65 cm	71 cm	20 cm
Standa	52 cm	37 cm	63 cm	69 cm	90 cm	24 cm

Tabulka 2
míry žáků

Příloha 3: ukázky ŠVP malotřídních škol obsahující projekty:

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ „K R O K Y“
zpracovaný podle RVP ZV Základní škola a mateřská škola Žďár nad Orlicí, okres Rychnov nad
Kněžnou

4. Školní projekty, projektové dny

Projekty jsou vymyšleny tak, aby vycházely z konkrétních potřeb malotřídní školy, aby pomáhaly vytvářet dobré vztahy mezi dětmi, položily základy mravní, zdravotní a protidrogové výchově, podněcovaly spolupráci mezi žáky jednotlivých ročníků a aby se s jejich pomocí daly řešit základní výchovné problémy žáků. Cílem našich projektů je napomáhat, aby klima ve třídách se vyznačovalo dobrými vztahy mezi učiteli a žáky, a tak byly zabezpečeny základní podmínky k všeobecnému rozvoji žáků. Žáci jsou pomocí projektů cíleně vychováváni k vzájemné úctě, k vyjadřování svých názorů, respektování názorů druhých a toleranci a k rozvoji komunikativních dovedností. Projekty nemají své pevné místo, jsou zařazovány aktuálně podle potřeb vyplývajících z života třídy. Mezinárodní spolupráce neprobíhá.

(online, 15. 03. 2023)

ŠKOLDA (šance, kvalita, otevřenost, důvěra, atmosféra) ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Základní škola a mateřská škola Albrechtice nad Orlicí

Další formou zpracování průřezových témat je jejich začleňování do pondělních zahájení – pravidelných setkávání všech žáků a pedagogických pracovníků školy, ranních tzv. našich chviliek – ranních posezení s dětmi, při kterých reagujeme na události ve škole, významné události v obci, republice, případně i světě, společně čteme, vyprávíme a do projektů. K plnění průřezových témat pomáhá i systém služeb.

Školní projekty

Den Země

Bezpečná cesta

Bohatství na dosah – léčivé rostliny

Zahrada Podzimní projekty: (Dýňové slavnosti, Žijí s námi, Martinské slavnosti, Létáme, Staročeské posvícení)

Děti dětem

Tradice Poznáváme naši vlast – školní výlet nejen o zábavě

(online, 15. 03. 2023)

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM Sovička Základní škola a Mateřská škola, Potštejn, okres

Rychnov nad Kněžnou

2.9 Dlouhodobé projekty

- Projekty EU
- ŠUŽ - Škola pro udržitelný život, M.R.K.E.V.
- Ovoce a zelenina do škol
- Mléko do škol
- Les ve škole
- Recyklohraní
- Čtení pomáhá
- Školní projekty

(online, 15. 03. 2023)

Příloha 4: dotazník pro běžnou výuku

Ročník:

1. Běžná výuka mě bavila:

- A) nejvíc
- B) hodně
- C) trochu
- D) skoro vůbec
- E) vůbec

2. Při běžné výuce jsem měl/a možnost (možnost zaškrtnout více možností):

- A) pracovat samostatně
- B) spolupracovat se svým ročníkem
- C) spolupracovat s jiným ročníkem
- D) vést tým nebo organizovat
- E) vyhledávat informace a třídit informace

3. Při běžné výuce si osvojil/a jazykové dovednosti (možnost zaškrtnout více možností):

- A) poslech
- B) mluvení
- C) čtení
- D) psaní

4. Slovní zásobu jsem si osvojil/a:

- A) nejvíc
- B) hodně
- C) trochu
- D) skoro vůbec
- E) vůbec

5. Gramatiku jsem si osvojil/a:

- A) nejvíc
- B) hodně
- C) trochu
- D) skoro vůbec
- E) vůbec

6. Chtěli byste jinou formu výuky:

- A) určitě ano
- B) ano
- C) nevím
- D) ne
- E) určitě ne

Příloha 5: dotazník pro projektovou výuku

Ročník:

1. Projektová výuka mě bavila:

- A) nejvíc
- B) hodně
- C) trochu
- D) skoro vůbec
- E) vůbec

2. Při projektové výuce jsem měl/a možnost (možnost zaškrtnout více možností):

- A) pracovat samostatně
- B) spolupracovat se svým ročníkem
- C) spolupracovat s jiným ročníkem
- D) vést tým nebo organizovat
- E) vyhledávat informace a třídit informace

3. Při projektové výuce si osvojil/a jazykové dovednosti (možnost zaškrtnout více možností):

- A) poslech
- B) mluvení
- C) čtení
- D) psaní

4. Slovní zásobu jsem si osvojil/a:

- A) nejvíc
- B) hodně
- C) trochu
- D) skoro vůbec
- E) vůbec

5. Gramatiku jsem si osvojil/a:

- A) nejvíc
- B) hodně
- C) trochu
- D) skoro vůbec
- E) vůbec

6. Chtěli byste další podobnou výuku:

- A) určitě ano
- B) ano
- C) nevím
- D) ne
- E) určitě ne